

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

**Diplomsko delo
visokošolskega programa**

ZASEBNO VAROVANJE

Samo Zamljen

Ljubljana, februar 2009

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA UPRAVO**

Diplomsko delo
visokošolskega programa

ZASEBNO VAROVANJE

Kandidat: Samo Zamljen

Vpisna številka: 04032464

Mentor: izr. prof. dr. Marjan Brezovšek

Ljubljana, februar 2009

POVZETEK

Varnost pomeni zagotavljanje uravnoteženosti gmotnega, fizičnega, duševnega in duhovnega obstoja, razvoja posameznika ali neke družbene skupnosti, ki vlada v nekem razmerju do drugih družbenih skupnosti oziroma posameznikov in njegove okolice. Država je dolžna zagotavljati minimalni standard osebne varnosti in varne razmere za delo. Vendar pa vsega ne more storiti sama, zato je zato precejšen del teh nalog, ki so določene tudi po nacionalnem varnostnem sistemu, padel na pleča varnostno samoorganizirane civilne družbe in s tem je bila hkrati tudi odprta pot v ekonomiziranje tega področja.

Vsebinska in normativna problematika zasebnega varovanja je zmedena in neurejena. Zato je stanje v panogi varnostnih storitev nedorečeno in površno organizirano, kar se odraža tudi na trgu ponujenih storitev. Problemi so splošno znani, vendar nihče nič ne ukrepa. Dorečenost razmerja med državnim in zasebnim varovanjem bi moralo biti preciznejše, kar bi omogočalo boljše učinkovitost in uspešnost zasebnega varovanja.

Razvojne možnosti zasebnega varovanja so praktično neomejene, vendar je potrebno poskrbeti za normativno urejenost ter strokovnost vseh zaposlenih v zasebnem varovanju. Predvsem bi bilo potrebno doreči obseg varovanja kot tudi število varnostnikov na posameznem delovnem nalogu.

Pravice in dolžnosti varnostnikov v funkciji kakovosti varnostnih storitev spadajo v nevarno in nedorečeno področje, saj ima varnostnik premalo pooblastil in stranke v obravnavi preveč pravic in »nič« dolžnosti. Drugi problem je v samem organiziranju in organizaciji varovanja, ki je pomanjkljivo, težko izvedljivo, slabo dorečeno, samovoljno postavljeno in tako tudi organizirano. Tretji del problema pa je v samih izvajalcih varovanja (varnostnikih). Če zelo posplošim so varnostniki v službi zato, da jim pač mine čas v katerem morajo biti v službi, zato svoje delo opravljajo površno in so zato bolj ali manj le nujno prisotni. Za tako stanje je delno kriv zakonodajalec, ker dopušča dve službi in dovoljuje premajhno izobrazbo varnostnikov. Naročnik storitev pa je tudi delen krivec, saj občasno zahteva mimo protokola neposredno od varnostnika, da opravi neko storitev ali dejanje, kar vnaša zmedo in nelagodje med varnostnike in neposredno vpliva na izvajanje samega varovanja in na njegovo kakovost.

Glavni del krivde pa nosi varnostna organizacija, saj bi lahko napake v zakonu sama odpravila in vzpostavila sistem nagrajevanja po težavnosti in zahtevnosti po različnih delovnih nalogih, kakor tudi omejevanje po letih in stažu varnostnika, ki bi morala biti posebej določena za posamezno varovano območje. Tako pa veliko energije izgublja kako bi obšla že tako nedorečen in ohlapen Zakon o varovanju.

Ključne besede: varnostnik, varovanje, organizacija, zakon, delo varnostnikov, pogoji in narava dela, odnos do dela, nadzor, osebni podatek, video nadzor, orožje, licenca, trg.

SUMMARY

Security provides a balance among prosperity, physical, mental and spiritual existence and development of an individual or a social community in relation to other societies or individuals and their environment. The government should provide a minimum standard of personal safety and safe working conditions. However, it cannot provide for everything alone, hence a substantial part of these tasks, which are also set out under the national security system, have become a duty of civil society and thus a way to economize this area.

The conceptual and ordinary problems of private security have not been arranged properly. Therefore, the state security services have not been legalised and organized properly which is evident on the market of these services. The problems are widely known but nothing has been done yet to solve them. The relationship between the governmental and private security should be more regulated, which would significantly contribute to the effectiveness and efficiency of private security.

Private security development opportunities are practically limitless, but it is necessary to provide a supervision and professionalism of all employees in the private security, which is a very important factor in determination the scope of protection as well as the number of security guards working in particular working directions.

Rights and duties of security guards from the point of view of quality of security services belong to the dangerous and vague area, since the security guards meet the lack of security powers on one hand and too many rights and "no" duties of parties on the other. The second problem is in the organization itself and the organization of protection, which is deficient, difficult, vague, arbitrarily raised and consequently so organized. The third part of the problem represents security guards themselves. Generally speaking, the security guards often just look forward to spending working time as easily as possible and, therefore, they do not do their part of work properly, for which the legislator could be blamed allowing too services and too low level of education of security guards. The contract party could be blamed too because it often wants the guards to do a certain service or task not included into the protocol that contributes to confusions and dissatisfaction among security guards and thus affect the security itself and also its quality.

The security organization has not done its part of work yet. It should eliminate the inaccuracy in legislation and establish a system of payment regarding the difficulty and complexity of working orders as well as the experiences and training in the security. Experiences and training in the security should be determined for each security area. It is disagreeable that a lot of energy is lost to avoid the unclear and vague Law on Protection.

Keywords: security guard, security, organization, law, work of security guards, conditions and nature of work, working attitude, supervision, personal data, video surveillance, weapons, license, market.

KAZALO

POVZETEK.....	ii
SUMMARY.....	iii
1 UVOD.....	1
2 SPLOŠNO O ZASEBNEM VAROVANJU.....	2
3 POMEN IZRAZOV V ZAKONU O ZASEBNEM VAROVANJU.....	3
3.1 POMEN IZRAZOV V ZASEBNEM VAROVANJU.....	3
3.2 POMEN IZRAZOV V PRAVILNIKU ZASEBNEGA VAROVANJA.....	4
4 NORMATIVNA ORGANIZIRANOST ZASEBNEGA VAROVANJA.....	5
4.1 AKTI ZASEBNEGA VAROVANJA.....	5
4.1.1 Zakonodaja.....	5
4.1.2 Statut.....	5
4.1.3 Pravilniki in normativi.....	5
4.2 PRAVILNIK O IZVAJANJU NADZORA ZBORNICE.....	6
4.2.1 Organi pri izvajanju nadzora.....	6
4.2.2 Imenovanje in sestava nadzorstvenih organov.....	7
4.2.3 Postopek izvajanja nadzora.....	7
4.2.4 Področje in obseg izvajanja nadzora.....	8
4.2.5 Kršitev postopka.....	8
4.3 PRAVILNIK O UKREPIH ZASEBNEGA VARNOSTNIKA.....	9
4.3.1 Načela.....	9
4.3.2 Ukrepi varnostnika.....	10
5 OSEBNI VARNOSTNIK, OPIS OPRAVIL IN DELOVNIH NALOG.....	15
5.1 ZASEBNO-VARNOSTNI MANAGEMENT.....	15
5.2 ANALIZA IZVAJANJA ZAKONA O JAVNIH ZBIRANJIH.....	15
5.3 DELOVNA PODROČJA.....	16
5.4 RAZMERE DELA.....	16
5.5 DELO OSEBNEGA VARNOSTNIKA.....	17
5.6 NEVARNOSTI, POŠKODBE, ZAŠČITA.....	18
5.7 DELOVNI PRIPOMOČKI, MATERIALI, DOKUMENTI.....	18
5.8 PSIHOLOGIČNE SPOSOBNOSTI.....	19
5.9 POTREBNA ZNANJA, SPRETNOSTI IN VEŠČINE.....	19
6 NADZOR ZASEBNEGA VAROVANJA.....	20
6.1 OBLIKE VAROVANJA.....	20
6.2 PRISTOJNOSTI MINISTRSTVA.....	20
6.3 PRIDOBITEV LICENC.....	21
6.3.1 Licenca za varovanje oseb.....	21
6.3.2 Licenca za prevoz in varovanje denarja ter drugih vrednostnih pošilk.....	22
6.3.3 Licenca za varovanje javnih zbiranj.....	22

6.3.4	Licenca za upravljanje z varnostno-nadzornim centrom (VNC).....	22
6.3.5	Licenca za načrtovanje varnostnih sistemov	23
6.3.6	Licenca za izvajanje sistemov tehničnega varovanja	23
6.4	ZAČASNI ODVZEM IN ODVZEM LICENCE	24
6.5	IZDAJA IN VRNITEV SLUŽBENE IZKAZNICE	25
6.6	ODVZEM SLUŽBENE IZKAZNICE	25
6.7	PRISTOJNOSTI	25
6.8	VARNOSTNI ZADRŽKI	25
6.9	INŠPEKCIJSKI UKREPI.....	26
7	VIDEO NADZOR.....	27
7.1	VAROVANJE V USTANOVAH	28
7.2	TEHNIČNA PRIPOROČILA.....	29
7.3	IZVAJANJE ZASEBNEGA VAROVANJA.....	29
7.4	NADZOR NAD NADZOROVALCI	30
7.5	NADZOROVANJE V JAVNIH PROSTORIH.....	30
7.6	VAROVANJE PRAVICE DO ZASEBNOSTI.....	31
7.7	DOKAZNA VREDNOST POSNETKOV.....	32
7.7.1	Lastnosti posnetka	33
7.7.2	Pristnost posnetka.....	34
8	VERJETNOST UPORABE OROŽJA PRI VAROVANJU	35
9	EMPIRIČNI DEL.....	36
9.1	ODNOS POLICIJE DO ZASEBNEGA VAROVANJA	36
9.2	NAJPOGOSTEJŠI NAČIN IZBIRE POKLICA.....	37
9.3	NAJPOGOSTEJŠE PODROČJE DELA POLICISTOV.....	39
9.4	NAJPOGOSTEJŠE PODROČJE DELA VARNOSTNIKOV.....	40
9.5	OCENA ZADOVOLJSTVA S POKLICNO KARIERO	41
9.6	ZADOVOLJSTVO Z NAGRAJEVANJEM DELA.....	42
9.7	TRENTNO DELO VARNOSTNIKA	43
10	SKLEPNE MISLI.....	44
11	ZAKLJUČEK.....	47
	LITERATURA.....	49
	VIRI.....	51
	SEZNAM TABEL.....	52
	SEZNAM GRAFOV	52
	SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV.....	52
	IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA.....	53

1 UVOD

V uvodnem delu želim izpostaviti problem izvajanja Zakona o varovanju, v katerem je opazna občutna odsotnost ustrezne zakonske podlage, ki bi opredeljevala ustrezen obseg in način varovanja. Inšpektorji namreč nimajo ustrezne zakonske podlage, ki bi zasebni varnostni službi odredila primeren obseg in način varovanja. Manjka predvsem določilo, s koliko varnostniki in koliko časa naj bo zagotovljen red in varnost obiskovalcev, na kakšen način in v kolikšnem obsegu, oziroma koliko od omenjenega ni mogoče naložiti organizatorju, saj takšne določbe Zakon o zasebnem varovanju in Zakon o javnih zbiranjih ne vsebujeta.

Skozi prikazano bom opredelil osnovne pojme kot so: pojem zasebnega varovanja, fizično varovanje, tehnično varovanje, oblike delovanja v zasebnem varovanju, subjekti organiziranja zasebnega varovanja, pogoji za pridobitev licenc za delo na področju zasebnega varovanja, pomen in vloga Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje, pogoji in težave pri reševanju problemov v zvezi z varovanjem in usklajenost z zakonom.

Ogledali si bomo vlogo zasebnega varstva v sistemu nacionalne varnosti, zasebno varovanje in obvezno organiziranje službe varovanja, normativno urejenost zasebnega varovanja ter oblike zasebnega varovanja, ki zajema: varovanje oseb, varovanje premoženja, transport in varovanje denarja in drugih vrednostnih pošiljk, varovanje javnih zbiranj, upravljanje z varnostno-nadzornim centrom (VNC) ter projektiranje varnostnih sistemov. Dotaknili se bomo poklicev v zasebnem varovanju, katere dolžnosti in pravice imajo ter opredelili njihovo vlogo, nazadnje pa predstavili tudi pomen in pristojnosti Zbornice RS za zasebno varovanje.

S sistemom varovanja naj bi bilo zagotovljeno preprečevanje in odpravljanje ogrožanja osebne varnosti in premoženja ljudi ter javnega reda, kaznivih dejanj in prekrškov, kakor tudi varovanje državne meje, izvajanje upravno notranjih zadev, zagotavljanje obveščevalnih informacij ter izvajanje nadzornih in inšpekcijskih nalog ter sodno varstvo. Pri zagotavljanju notranje varnosti sodelujejo tudi državljani, ki na različne načine prispevajo k preprečevanju protipravnih in škodljivih dejavnosti ali deviantnih pojavov. K notranji varnosti prispeva tudi dejavnost zasebnega varstva, ki je sestavljena iz zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti, pa tudi druge dejavnosti po posameznih področjih zagotavljanja splošne varnosti ljudi in premoženja. Zato so važne vrste in načini komunikacije varnostnih subjektov z okoljem, naročniki in uporabniki storitev. Prav tako so pomembni odnosi z javnostjo, mediji in državnimi organi. Operativno komuniciranje je zelo pomemben dejavnik pri komuniciranju s trgov in kupci varnostnih storitev, kot tudi pri reševanju reklamacij in odzivanje na zahteve trga.

Zasebno varovanje se umešča med državno varnostno strukturo in civilno družbo. Država še ni natančno umestila strokovnega zasebnega varovanja v družbeni sistem. Po eni strani bi ga regulirala, kot da je del varnostnega sistema, v vseh drugih pogledih pa bi ga popolnoma prepustila zasebni pobudi oziroma trgu, kjer pa racionalnost trga več kot očitno ne deluje. Ponudba, povpraševanje in oblikovanje tržne cene so bolj ali manj modeli za grafe. Politika je umetnost mogočega.

2 SPLOŠNO O ZASEBNEM VAROVANJU

Zasebno varovanje je del nacionalne varnostne politike in temelji na dejavnosti podjetij, ki vzpostavljajo pogodbeno razmerje z naročnikom, za katerega opravljajo eno ali več oblik varovanja, ki ga ne zagotavlja država. Bistvo njihovega delovanja je maksimiranje svojega dobička. Zasebno varovanje vključuje varovanje oseb, premoženja, interesov ali javnega reda pred različnimi grožnjami. Pri tem uporabljajo varnostno osebje, tehnično-elektronska, komunikacijska, transportna ter druga sredstva in naprave.

Država v zasebnem varovanju vidi predvsem možnost in način zmanjševanja stroškov za policijsko dejavnost in se na tak način izogne pretiranim stroškom pri varovanju npr. neke prireditve. Varovanje nekaterih podjetij in prireditev so izrazito dobičkonosno naravnane. V nasprotnem primeru bi morala policija zaposliti precejšen del svojega kadrovskega potenciala, a ob tem ne bi mogla izstaviti pravega računa za opravljeno storitev.

Policija in zasebno varnostna podjetja že s svojo vidnostjo in prisotnostjo na določeni lokaciji odvrata možne storilce kaznivih dejanj. Ostalim ljudem pa vzbujata občutek varnosti. Zasebno varovanje se je v zadnjih letih razvijalo zelo hitro in se tudi mednarodno povezovalo. K temu je pripomogel predvsem hiter razvoj tehnologije za varovanje in nadzorovanje, ki se je tako razširil, da so začele službe za varovanje prevzemati tudi nekatere policijske naloge.

Pri nas so prva zasebnovarnostna podjetja nastala ob koncu 20. stoletja in dosegla hiter razvoj, ki ni potekal brez zapletov. Tako jim je država na začetku 21. stoletja prvič pripisala pomen za notranjo varnost, ker je zapisala v Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti RS.

Nizka profesionalizacija zasebnovarnostnih podjetij preprečuje še aktivnejše poseganje na policijsko-varnostno področje oziroma boljše sodelovanje z njimi. Oboji se strinjajo, da nizka stopnja profesionalnosti v smislu izobrazbe, usposobljenosti in ugleda predstavlja resno oviro za boljše odnose med policisti in varnostniki. Partnerstvo policije in zasebnega varovanja omogoča, da vsaka s svojega zornega kota in razloga opravljata eno ali drugo obliko varovanja.

Nadzorstvo nad zasebno varnostno dejavnostjo šepa, saj si država nekako ne upa posegati v nekaj kar naj bi bila predvsem svobodna gospodarska pobuda. Podjetja, ki najemajo storitve zasebnega varovanja ne vedo (nimajo pojma) kakšno naj bi bilo kvalitetno varovanje in kakšno bi moralo biti razmerje med ceno storitve in kvaliteto obsega dela. Posledično preplačujejo naročeno storitev.

Da bi si nekatere države zmanjšale stroške, najemajo zasebne varnostnike za zunanje varovanje pred policijskimi in vojaškimi objekti, ministrstvi, pravosodjem itd. V Sloveniji pa zasebni varnostniki ne varujejo ministrstva za obrambo in slovenske vojske ter slovenske obveščevalno-varnostne agencije, saj 38. člen Zakona o zasebnem varovanju prepoveduje opravljanje dejavnosti za domače in tuje obrambne, varnostne ali protiobveščevalne službe (A. Sotlar).

3 POMEN IZRAZOV V ZAKONU O ZASEBNEM VAROVANJU

3.1 POMEN IZRAZOV V ZASEBNEM VAROVANJU

Zakon o zasebnem varovanju v 2. členu opredeljuje naslednje izraze:

1. Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja, ki ga kot pridobitno gospodarsko dejavnost opravljajo gospodarske družbe in samostojni podjetniki, posamezniki, ki so registrirani za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju ter zakonom, ki ureja gospodarske družbe.
2. Varnostno osebje je osebje, ki mora imeti izpolnjene osebne pogoje (ne kaznovanost, zdravstvena zmožnost in biti mora državljan RS in obvladati slovenski jezik). Pri imetniku licence to osebje opravlja naloge varnostnika, varnostnega tehnika, pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov ali pa je operater varnostno-nadzornega centra (VNC), (ZzasV-A, 1., 19. - 23. člen).
3. Sistemi za tehnično varovanje so posamezna ali funkcionalno povezana tehnična sredstva za nadzor gibanja na določenem objektu, območju ali prostoru, za samodejno odkrivanje in javljanje nepooblaščenih prisotnosti ali požara, prenos alarmnih sporočil, ter sredstva za obdelavo in arhiviranje teh sporočil (protivlomno varovanje, pristopna kontrola, video nadzor, biometrične metode in drugo).
4. Mehanske naprave za varovanja so posamezna ali funkcionalno povezana sredstva, ki so varnostno posebej izdelana za preprečevanje nasilnega vstopa v ali na varovan prostor.
5. Načrtovanje varnostnih sistemov zajema izdelavo projektov tehnične dokumentacije za izvedbo sistemov za tehnično varovanje (projekti za izvedbo in projekti izvedenih del).
6. Izvajanje sistemov tehničnega varovanja obsega neposredno izvedbo tehničnih rešitev varovanja in nadzor nad njegovo izvedbo ter vzdrževanje sistemov in mehanskih naprav za varovanje.
7. Varovanje oseb je varovanje življenja in telesne nedotakljivosti fizičnih oseb z varnostniki oziroma telesnimi stražarji.
8. Varovanje ljudi in premoženja je varovanje ljudi, ki se nahajajo na varovanem območju, ter premičnega in nepremičnega premoženja pred uničenjem, tatvino in drugimi škodljivimi vplivi z varnostniki ali sistemi za tehnično varovanje in mehanskimi napravami, ki ustrezajo predpisanim standardom ter preverjanje oziroma dopuščanje vstopov in izstopov posameznikov in njihovih prevoznih sredstev v varovane prostore.

9. Prevoz in varovanje denarja ter drugih vrednostnih pošilk je prevoz gotovine in drugih vrednostnih pošilk (zlato, drago kamenje, umetnine, vrednostni papirji in podobno) z varnostniki s posebej za to prirejenimi prevoznimi sredstvi.

10. Varovanje javnih zbiranj je zagotavljanje reda na javnih shodih in javnih prireditvah z varnostniki ali sistemi za tehnično varovanje in mehanskimi napravami za varovanje skladno s predpisi, ki urejajo javna zbiranja.

11. Upravljanje z varnostno-nadzornim centrom (VNC) je upravljanje in stalni fizični nadzor nad vgrajenimi tehničnimi sistemi in napravami za varovanje ljudi in premoženja, določenega območja ali varovane osebe in nadzor s telekomunikacijskimi potmi prenosa alarmnih signalov, ki se opravlja v VNC.

12. Naročnik storitev zasebnega varovanja je oseba, ki z izvajalcem zasebnega varovanja sklene pisno pogodbo o opravljanju posamezne oblike zasebnega varovanja.

13. Licenca je dovoljenje, ki je izdano v skladu z zakonom in omogoča opravljanje ene ali več oblik zasebnega varovanja na območju Republike Slovenije (<http://www.uradni-list.si/1/index?edition=2007102>).

3.2 POMEN IZRAZOV V PRAVILNIKU ZASEBNEGA VAROVANJA

Ukrep je določeno ravnanje ali sredstvo, ki ga varnostnik uporabi, da zavaruje življenje ljudi in premoženje na varovanem območju.

Nevaren predmet in **nevarna snov** so predmeti in snovi, katerih nabava in posest posameznikom ni dovoljena ali je omejena oziroma jih je zaradi varnosti ljudi in premoženja prepovedano vnašati na varovano območje.

Tehnične naprave so za odkrivanje orožja, nevarnih predmetov ali snovi kot so detektorji kovin in drugih snovi ter rentgenske naprave za pregled prtljage.

Začasna hramba je v posebej prirejenih prostorih začasna hramba orožja, nevarnih predmetov ali nevarnih snovi, ki jih ni dovoljeno vnašati na varovano območje. Ti predmeti ali nevarne snovi se hranijo v posebnih kovinskih omarah, predalnikih, blagajnah, trezorjih ipd., v katere oseba odloži predmet in ga ob odhodu z varovanega območja vzame.

Sredstva za vklepanje so kovinske lisice (pravilnik o ukrepih zasebnega varnostnika, 2. člen), (<http://www.zrszv.si/akti/pravilniki/pravilnikoukrepih2004.htm>).

4 NORMATIVNA ORGANIZIRANOST ZASEBNEGA VAROVANJA

Zakon o zasebnem varovanju in o obveznem organiziranju službe varovanja opredeljuje: uporabo najmanjše potrebne sile, pravice in dolžnosti varnostnikov, načela za uporabo najmanjše potrebne sile, odgovornost zaradi nezakonite uporabe pooblastil, pravico varnostnikov do nošenja orožja, urejenost zasebnega varovanja, zakonske dolžnosti subjektov zasebnega varovanja in dolžnosti izvajalcev, dejavnosti, ki niso združljive z zasebnim varovanjem, obveznost organiziranja službe varovanja, nadzor nad zasebnim varovanjem in kodeks poklicne etike (<http://www.fpvv.uni-mb.si/files/katalog/Nacrti/VS/ZV.pdf>).

4.1 AKTI ZASEBNEGA VAROVANJA

4.1.1 Zakonodaja

- Zakon o zasebnem varovanju (ZzasV).
- Pravilnik o tehničnih pogojih za pridobitev licence za opravljanje dejavnosti tehničnega varovanja oseb in premoženja.
- Pravilnik o izvajanju nadzora Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje.

4.1.2 Statut

- Statut Zbornice za zasebno varovanje.
- Spremembe in dopolnitve Statuta Zbornice RS za zasebno varovanje.

4.1.3 Pravilniki in normativi

- Sklep za atestiranje tehničnih naprav za varovanje.
- Pravilnik o ukrepih zasebnega varnostnika.
- Pravilnik o postopku sprejemanja odločitev glede določitve programov za preizkus znanja, izvajanja programov in načina preverjanja znanja.
- Spremembe in dopolnitve Pravilnika o postopku sprejemanja odločitev glede določitve programov za preizkus znanja, izvajanja programov in načina preverjanja znanja.
- Kolektivna pogodba za dejavnost zasebnega varovanja.
- Kodeks Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje.
- Dopolnitve kodeksa Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje.
- Normativi za dodeljevanje certifikatov za področje fizičnega varovanja.
- Normativi za dodeljevanje certifikatov za področje tehničnega varovanja.
- Sprememba normativov za dodeljevanje certifikatov za področje fizičnega varovanja.
- Pravilnik o podeljevanju certifikatov.
- Pravilnik o službenih izkaznicah.
- Opredelitev dela dejavnosti mehanske zaščite, za katero je potrebna licenca.
- Katalog del za varnostnike.

- Spremembe in dopolnitve kataloga dela za varnostnike.
- Pravilnik o delovnih oblekah.
- Poslovniki o delu skupščine zbornice.
- Pravilnik o postopku pred častnim razsodiščem.
- Pravilnik o izvajanju nadzora.
- Pravilnik o podeljevanju priznanj.
- Pravilnik o varovanju zaupnih in osebnih podatkov ter o varovanju dokumentarnega gradiva.
- Razlaga kolektivne pogodbe za dejavnost zasebnega varovanja.
- Mnenje o uporabi kolektivne pogodbe za dejavnost zasebnega varovanja.
- Sklep o izdaji soglasja o postopku sprejemanja odločitev glede določitve programov za preizkus znanja, izvajanja programov in načina preverjanja znanja.
- Soglasje k spremembam in dopolnitvam pravilnika o postopku sprejemanja odločitev glede določitve programov za preizkus znanja, izvajanja programov in načina preverjanja znanja.
- Poklicni standard za poklic varnostnik/varnostnica.
- Poklicni standard za poklic varnostnik nadzornik - varnostnica nadzornica (<http://www.zrszv.si/akti/>).

4.2 PRAVILNIK O IZVAJANJU NADZORA ZBORNICE

Strokovni odbor Zbornice za standarde, tehnične predpise in atestiranje opreme in naprav za varovanje je na svojem zasedanju z dne 21.11.2005 sprejel PRAVILNIK O IZVAJANJU NADZORA ZBORNICE. Pravilnik ureja organe in postopek za izvajanje nadzora nad uresničevanjem določil ZzasV in predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, kakor tudi statuta, kodeksa in drugih splošnih aktov Zbornice Republike Slovenije za zasebno varovanje (<http://www.zrszv.si/novice/obvestila/pravilnikoizvajanjunadzora2005.htm>).

4.2.1 Organi pri izvajanju nadzora

Organi pri izvajanju nadzora so:

Skupščina zbornice, ki sprejema temeljne usmeritve in letni program za izvajanje nadzora o uresničevanju zakona, predpisov in aktov.

Strokovni odbor Zbornice sprejema v okviru smernic in programa sprejetega na Skupščini planske naloge nadzorstvene komisije za posamezno četrletje oziroma druga mesečna obdobja, redno spremlja delo nadzorstvene komisije ter odloča o posamičnih primerih na drugi stopnji.

Nadzorstvena komisija sprejema v okviru planskih nalog konkreten terminski plan svojega dela ter konkretne delovne razporede posameznih nadzornikov, obenem pa redno proučuje problematiko, ki jo ugotavlja ob izvajanju nadzorstvenih nalog, in v tej zvezi predlaga ustrezne ukrepe Strokovnemu odboru.

Nadzorniki pa izvajajo konkretne nadzorstvene naloge po dobljenem delovnem razporedu, poročajo o svojem delu nadzorstveni komisiji ter izdajajo ustrezne posamične akte v postopku izvajanja nadzora (Pravilnik, 3. člen).

4.2.2 Imenovanje in sestava nadzorstvenih organov

Predsednik, namestnik in člani nadzorstvene komisije morajo imeti:

- najmanj visoko izobrazbo pravne oz. upravno pravne ali tehnične smeri, oziroma pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) za varnostnega menedžerja,
- najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj,
- da so državljani Republike Slovenije,
- da niso bili pravnomočno obsojeni za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, kakor tudi da zoper njih ne teče kazenski postopek zaradi takšnih kaznivih dejanj.

Predsednik, namestnik in člani nadzorstvene komisije se imenujejo za dobo 2 let in nihče od teh ne more biti imenovan v nadzorstveno komisijo več kot dvakrat zaporedoma. Nadzorstveni organ ima pri opravljanju svojih nalog pravico vpogleda v evidenco in dokumentacijo, ki jo morajo voditi izvajalci varovanja v skladu z zakonskimi predpisi in izvedbe vseh potrebnih dejanj za ugotovitev, kako nadzirana oseba izvaja tehnične predpise in standarde kakovosti varovanja (Pravilnik, 4., 5., 6. člen).

4.2.3 Postopek izvajanja nadzora

Nadzorstvena komisija prične postopek bodisi na osnovi sprejetega terminskega plana bodisi konkretne prijave.

Nadzorniki opravljajo nadzorstvene naloge samostojno in neodvisno, v skladu s pravili stroke. Nihče jim ne more dajati navodil, s katerimi bi bila določena kakršnakoli njihova ugotovitev v postopku.

Nadzorniki so dolžni omogočiti odgovorni osebi izvajalca zasebnega varovanja, pri katerem opravljajo nadzor, da se izjavi o vseh podatkih in okoliščinah, pomembnih za njihovo ugotovitev, zlasti pa o vseh dokazih, na katere naj bi oprli svojo ugotovitev. O vseh ugotovitvah o postopku morajo nadzornik sestaviti zapisnik in ga vročiti odgovorni osebi izvajalca zasebnega varovanja, pri katerem opravljajo nadzor.

Izvajalec zasebnega varovanja ima pravico v roku 8 dni po vročitvi zapisnika podati nanj pisne pripombe. Po danih pripombah izvajalca zasebnega varovanja ali brezuspešnem poteku navedenega roka za pripombe predloži nadzorstveni organ svoje poročilo o izvedenem nadzoru z morebitnim predlogom za izdajo odločbe Strokovnemu odboru.

V primeru ugotovljenih kršitev predlaga nadzorstveni organ pričetek postopka pred Častnim razsodiščem Zbornice, skladno z ZzasV pa poda tudi pobude, predloge ali prijave pristojnemu organu ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

Na predlog nadzorstvenega organa izda Strokovni odbor izvajalcu zasebnega varovanja odločbo za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, v kateri določi tudi rok za njeno izvršitev.

Nadzorstveni organ ima pri opravljanju svojih nalog pravico vpogleda v vse evidence in dokumentacijo, ki jo morajo voditi izvajalci zasebnega varovanja v skladu z veljavnimi predpisi.

Vsi organi v postopku izvajanj nadzorstvenih nalog so dolžni zagotoviti in varovati kot poslovno skrivnost vse podatke, pridobljene v konkretnem postopku nadzora, vse dokler ne postane odločba, izdana na podlagi takšnega postopka pravnomočna. Po pravnomočnosti odločbe dolžnost varovanja poslovne skrivnosti ne velja za podatke, ki jih zajema takšna odločba. Vsi drugi podatki veljajo kot poslovna skrivnost tudi po pravnomočnosti odločbe (Pravilnik, 8. – 16. člen).

4.2.4 Področje in obseg izvajanja nadzora

Nadzorstvena komisija oz. nadzorniki lahko med izvajanjem nadzora pregledujejo ali izvajalec izvaja varovanje v skladu z veljavnimi predpisi in standardi oziroma svojimi zagotovili in pogodbenimi obveznostmi, če je to predmet nadzora ter ravna v skladu z ukrepom, izrečenim v okviru nadzora in če pravilno izvršuje obveznosti, ki mu jih nalaga zakon (Pravilnik, 7. člen).

4.2.5 Kršitev postopka

Disciplinsko pristojnost nad delom nadzornikov opravlja predsednik nadzorstvene komisije, ki lahko v primeru ugotovljenih nepravilnosti izda opozorilo nadzorniku bodisi izloči nadzornika iz konkretne zadeve ali pa predlaga razrešitev nadzornika Strokovnemu odboru. Pred izvedbo ukrepa pa je predsednik dolžan zahtevati od nadzornika poročilo o konkretnem primeru njegove domnevne kršitve postopka in mu omogočiti, da se o vseh podanih očitkih neposredno izjavi (Pravilnik, 18. člen) (<http://www.zrszv.si/novice/obvestila/pravilnikoizvajanjunadzora2005.htm>).

4.3 PRAVILNIK O UKREPIH ZASEBNEGA VARNOSTNIKA

Pravilnik o ukrepih zasebnega varnostnika na podlagi 48. člena Zakona o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 126/03) izdaja minister za notranje zadeve in podrobneje določa ukrepe in način izvajanja ukrepov zasebnega varnostnika:

- Opozori osebo, naj se oddalji z območja, iz objekta ali prostora, ki ga varuje, če se tam neupravičeno zadržuje.
- Lahko ugotovi istovetnosti osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, kadar je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje ali če tako določajo pravila na varovanem območju.
- Površinsko lahko pregleda vrhnja oblačila, notranjost vozila in prtljago osebe pri vstopu oziroma izstopu z varovanega območja, če je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, ki ga varuje, in če oseba s tem soglaša.
- Prepreči osebi vstop oziroma izstop z varovanega območja, če ta odkloni pregled katerega bi moral varnostnik opraviti, če nasprotuje ugotavljanju njene istovetnosti ali če so podani drugi razlogi, zaradi katerih je nujno potrebno, da se ji vstop oziroma izstop z varovanega območja prepreči.
- Zahteva od osebe, ki ogroža varnost ljudi, premoženje ali red na varovanem območju, da z ogrožanjem takoj preneha in da zapusti varovano območje.
- Zadrži osebo, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca, do prihoda policije.
- Uporabi lahko sredstva za vklepanje, če drugače ne morejo zadržati osebe, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca.
- Lahko uporabi fizično silo, če drugače ne more preprečiti osebi vstopa oziroma izstopa z varovanega območja, preprečiti neposrednega ogrožanja življenja ljudi ali premoženja, ki ga varuje ali zadržati osebe do prihoda policije.
- Uporablja video nadzorne sisteme in vodi evidenco obiskovalcev na varovanem območju (Pravilnik, 1. člen).

4.3.1 Načela

Načelo zakonitosti:

Po načelu zakonitost in varstvo človekovih pravic lahko varnostnik izvaja ukrepe le v primerih in na način, kot je to določeno v zakonu, ki ureja zasebno varovanje in po pravilniku o zasebnem varovanju (Pravilnik, 3. člen).

Načelo vljudnosti, spoštljivosti in razumljivosti komuniciranja:

Varnostnik je dolžan pravočasno, vljudno, spoštljivo in razumljivo obvestiti ljudi o pravilih varovanja na varovanem območju. V situaciji, ko mora ukrepati, je dolžan o tem predhodno seznaniti tistega, zoper katerega bo ukrepal, ga opozoriti na posledice in mu na ta način omogočiti, da se z upoštevanjem opozorila ukrepom izogne (Pravilnik, 4. člen).

Načelo posebne skrbi v odnosu do šibkejših oseb:

Posebej skrbno in obzirno mora varnostnik ravnati v odnosu do otrok in mladostnikov, invalidov, starejših in bolnih oseb, nosečnic ter drugih šibkejših oseb, upoštevaje njihove posebnosti, ki jih je mogoče opaziti (Pravilnik, 5. člen).

Načelo dolžnosti dajanja osebnih podatkov:

Na zahtevo osebe, zoper katero je ukrepal, je varnostnik dolžan povedati svoje ime in priimek ter organizacijo, v kateri je zaposlen. Če opravlja naloge v civilnih oblačilih, se je dolžan izkazati s službeno izkaznico zasebnega varnostnika (Pravilnik, 6. člen).

4.3.2 Ukrepi varnostnika

Opozorilo:

Varnostnik opozarja osebe ustno, jasno in nedvoumno. Opozorilo mora vsebovati razlog in namen opozarjanja (Pravilnik, 7. člen).

Ugotavljanje istovetnosti:

Varnostnik ugotavlja istovetnost na podlagi osebne izkaznice ali druge javno veljavne listine, opremljene s fotografijo osebe. Varnostnik lahko ugotavlja istovetnost tudi na podlagi izjave lastnika varovanega območja, posameznika, ki ga nadomešča, predstojnika ali zaposlenega na varovanem območju, h kateremu je oseba namenjena (Pravilnik, 8. člen).

Pravila na varovanem območju:

Pred ugotavljanjem istovetnosti mora varnostnik povedati osebi razlog za ugotavljanje istovetnosti in jo po potrebi seznaniti s pravili na varovanem območju. Če je ugotavljanje istovetnosti predvideno s pravili na varovanem območju, morajo biti ta pravila osebi dostopna na vidnem mestu pred vstopom na varovano območje, kjer se izvaja ukrep ugotavljanja istovetnosti (Pravilnik, 9. člen).

Evidenca obiskovalcev na varovanem območju:

Varnostnik je pri ugotavljanju istovetnosti dolžan, da v skladu z zakonom, vnese v evidenco obiskovalcev varovanega območja osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, številko in vrsto osebne dokumenta, razlog in čas prihoda ter odhoda osebe iz varovanega območja. Evidenca obiskovalcev se vodi na obrazcu, ki je sestavni del tega pravilnika in je objavljen skupaj z njim. Evidenca se lahko vodi na klasičnem mediju (npr. knjiga, kartoteka, register) ali v obliki informatizirane baze podatkov (Pravilnik, 10. člen).

Površinski pregled vrhnjih oblačil, notranjosti vozila in prtljage:

Pred površinskim pregledom vrhnjih oblačil, notranjosti vozila ali prtljage mora varnostnik seznaniti osebo z razlogi za pregled in jo zaprositi, da ga dovoli. Če oseba odkloni, varnostnik pregleda ne sme opraviti. Površinski pregled praviloma opravlja oseba istega spola, razen v primerih, ko zaradi varnosti ljudi in premoženja površinskega pregleda ne bi bilo mogoče odložiti. Varnostnik opravi pregled osebe tako, da z rokami pretipa površino njenih oblačil oziroma zahteva, da mu pokaže vsebino žepov oziroma predmete, ki jih nosi pri sebi. Pri pregledu vozila ali prtljage

varnostnik zaprosi osebo, da mu odpre vrata ali pokrov motorja ter mu tako omogoči pregled notranjosti oziroma da mu pokaže vsebino prtljage, ki jo želi pregledati. Površinski pregled vrhnjih oblačil, notranjosti vozila in prtljage lahko varnostnik opravi tudi s pomočjo tehničnih naprav za odkrivanje orožja, nevarnih predmetov ali nevarnih snovi (Pravilnik, 11. člen).

Preprečitev vstopa oziroma izstopa:

Varnostnik lahko s fizično silo ali na drug način (mehanska zapora) prepreči vstop ali izstop osebi, ki odkloni ugotavljanje istovetnosti, površinski pregled oblačil, vozila ali prtljage, ali če so podani drugi razlogi, zaradi katerih je preprečitev vstopa nujno potrebna (Pravilnik, 12. člen).

Preprečitev izstopa iz varovanega območja:

Če ugotavljanje istovetnosti odkloni oseba, ki namerava oditi iz varovanega območja, ji varnostnik prepreči izstop in o tem takoj obvesti policijo. Preprečitev gibanja lahko traja le do prihoda policije, vendar najdlje dve uri (Pravilnik, 13. člen).

Preprečitev vstopa na varovano območje:

Varnostnik lahko prepreči vstop na varovano območje osebi, pri kateri ob površinskem pregledu oblačil, pregledu vozila ali prtljage, otipa oziroma najde orožje, nevaren predmet ali nevarno snov. Če je najdeno orožje, nevaren predmet ali nevarna snov predmet kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog upravičenca, varnostnik o tem takoj obvesti policijo in osebo zadrži do njenega prihoda, vendar najdlje dve uri. Če ima oseba orožje, nevaren predmet ali nevarno snov v zakoniti posesti, vendar bi z vnosom lahko ogrozila varnost ljudi in premoženja na varovanem območju, ji varnostnik dovoli vstop le, če oseba soglaša z začasno hrambo v posebej prirejenih prostorih (Pravilnik, 14. člen).

Najdba prepovedanega orožja:

Varnostnik prepreči izstop iz varovanega območja osebi, pri kateri ob površinskem pregledu oblačil, vozila ali prtljage otipa oziroma najde prepovedano orožje (kot na primer: strelno orožje brez predpisane listine, nož, boksar, gumijevka, ...), nevaren predmet, nevarno snov ali lastnino, ki je bila protipravno pridobljena na varovanem območju. Če je najdeno orožje, nevaren predmet, nevarna snov ali lastnina predmet kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog upravičenca, varnostnik o tem takoj obvesti policijo in osebo zadrži do njenega prihoda, vendar ne sme trajati dlje kot dve uri (Pravilnik, 15. člen).

Preprečitev vstopa ali izstopa zaradi naravne ali tehnološke nesreče:

Drugi razlogi, ko lahko varnostnik prepreči osebi vstop oziroma izstop iz varovanega območja, so tisti, zaradi katerih je varnost ljudi ali premoženja tako ogrožena, da je preprečitev vstopa ali izstopa z varovanega območja nujno potrebna kot je to npr. ob naravnih in tehnoloških nesrečah ali pa kaznivih dejanjih (Pravilnik, 16. člen).

Zahteva za prenehanje z ogrožanjem ali za zapustitev varovanega območja:

Kadar oseba ogroža varnost ljudi, premoženje ali red na varovanem območju, sme varnostnik od nje zahtevati, da z ogrožanjem takoj preneha ali da zapusti varovano območje. Če oseba zahteve ne upošteva, ji lahko varnostnik ogrožanje ljudi,

premoženja ali reda na varovanem območju prepreči s sorazmerno uporabo drugih ukrepov (Pravilnik, 17. člen).

Zadržanje osebe do prihoda policije:

Varnostnik osebo, ki jo zaloti pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca, zadrži do prihoda policije. Zalotitev pomeni tudi zasledovanje osebe, če ta ob zalotitvi pobegne s kraja, kjer je bila zalotena, do kraja, na katerem ji varnostnik pobeg onemogoči in jo od tega trenutka dalje zadrži do prihoda policije. Varnostnik lahko osebo zasleduje le v mejah varovanega območja, objekta ali prostora. Zadržanje osebe do prihoda policije ne sme trajati več kot dve uri (Pravilnik, 18. člen).

Evidenca zadržanih oseb:

Ob zadržanju osebe do prihoda policije varnostnik ugotovi njeno istovetnost in pridobi ostale podatke, ki jih je v skladu z zakonom treba vnesti v evidenco zadržanih oseb: osebno ime, rojstni podatki, naslov stalnega ali začasnega prebivališča zadržane osebe; razlog zadržanja; čas in kraj zadržanja; čas obveščanja policije in čas predaje zadržane osebe policiji; morebitne telesne poškodbe; uporaba sredstev za vklepanje. Če so podani razlogi, zaradi katerih ne more ugotoviti istovetnosti osebe ali bi bilo nevarno, da na kraju zadržanja ugotavlja istovetnost zadržane osebe, sme varnostnik z ugotavljanjem istovetnosti in pridobivanjem podatkov počakati do prihoda policije (Pravilnik, 19. člen).

Uporaba sredstev za vklepanje:

Varnostnik sme uporabiti sredstva za vklepanje, če drugače ne more obvladati osebe, ki jo je zalotil pri storitvi kaznivega dejanja in jo je dolžan zadržati do prihoda policije.

Zaloteno osebo mora varnostnik opozoriti, da bo uporabil sredstva za vklepanje, razen, če bi s tem ogrozil izvršitev zadržanja (Pravilnik, 20. člen).

Evidenca uporabe fizične sile in sredstev za vklepanje:

Varnostnik mora v evidenco uporabe fizične sile in sredstev za vklepanje vpisati podatke, če uporabi sredstvo za vklepanje, ugotovi istovetnost osebe in pridobi druge podatke, ki jih je v skladu z zakonom treba vnesti v evidenco zadržanih oseb in evidenco uporabe fizične sile in sredstev za vklepanje: osebno ime, rojstni podatki, naslov stalnega ali začasnega prebivališča osebe; razlog, način, kraj in čas uporabe sredstev za vklepanje; obveščanje policijske postaje; morebitne telesne poškodbe. V primeru, da ob uporabi sredstev za vklepanje istovetnosti ne more ugotoviti, počaka z ugotavljanjem istovetnosti in pridobivanjem podatkov do prihoda policije (Pravilnik, 19 in 21. člen).

Uporaba fizične sile:

Varnostnik sme uporabiti fizično silo v obliki strokovnih prijemov, udarcev in metov ter drugih posamičnih ali skupnih prijemov, kot je na primer dvigovanje ali prenos oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja (Pravilnik, 22. člen).

Opozorilo pred uporabo fizične sile:

Pred uporabo fizične sile mora varnostnik skrbno in preudarno oceniti okoliščine in razloge za njeno uporabo ter opozoriti osebo, da se z upoštevanjem njegovih zahtev izogne posledicam. Opozorilo se smiselno glasi: »Zahtevam, da prenehate..., v nasprotnem bom uporabil fizično silo« (Pravilnik, 23. člen).

Način uporabe fizične sile:

Varnostnik je dolžan uporabljati fizično silo tako, da z najmanjšimi možnimi posledicami doseže zakonit namen. Če je glede na okoliščine dopustno uporabiti različne oblike fizične sile, je varnostnik dolžan uporabiti najprej strokovni prijem, strokovne udarce in mete pa šele, ko ugotovi, da s strokovnimi prijemi ne bo dosegel zakonitega namena.

Z uporabo fizične sile mora varnostnik prenehati takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila uporabljena, ali ob ugotovitvi, da zakonitega namena na ta način ni mogoče uresničiti. Če varnostnik pri uporabi fizične sile osebo telesno poškoduje, je dolžan ravnati v skladu z določbami zakona.

Kadar uporabi fizično silo, je varnostnik dolžan pridobiti podatke, ki jih je treba vnesti v evidenco uporabe fizične sile: o varnostniku, ki je uporabil fizično silo oziroma sredstva za vklepanje (osebno ime, rojstni podatki, EMŠO ter firma in sedež imetnika licence, pri katerem je zaposlen); razlogu, načinu, kraju in času uporabe fizične sile oziroma sredstev za vklepanje; obveščanju policijske postaje; morebitnih telesnih poškodbah (Pravilnik, 24. člen).

Uporaba video nadzornih sistemov in vodenje evidence obiskovalcev:

Video nadzorne sisteme in podatke iz evidence obiskovalcev na varovanem območju je dovoljeno uporabljati samo za namen, določen z zakonom. Imetnik licence je dolžan voditi zbirko podatkov o posnetkih video nadzornega sistema in o obiskovalcih varovanega območja tako, da se lahko ugotovi, kateri podatki so bili posredovani, komu in na kakšni podlagi, za obdobje, ki ga določa zakon. Zbirka podatkov o posnetkih video nadzornega sistema se vodi na obrazcu. Zbirka podatkov se lahko vodi na klasičnem mediju (npr. knjiga, kartoteka, register) ali v obliki informatizirane baze podatkov (Pravilnik, 25. člen).

Obdelava podatkov:

Podatki o posnetkih video nadzornega sistema in obiskovalcih na varovanem območju se lahko obdelujejo le za čas hranjenja, določen v zakonu. Po preteku rokov, ki jih zakon določa za posamezne vrste podatkov, morajo biti podatki v navzočnosti komisije uničeni. Komisija o tem sestavi zapisnik (Pravilnik, 26. člen).

Obvestilo o izvajanju ukrepa uporabe video nadzornega sistema:

Obvestilo o izvajanju ukrepa uporabe video nadzornega sistema se glasi: »VAROVANO OBMOČJE – NAD OBJEKTOM SE IZVAJA VIDEO NADZOR.« Na obvestilu mora biti naveden tudi logotip imetnika licence, če ga ta uporablja ali naziv firme imetnika licence, če ne uporablja logotipa (Pravilnik, 27. člen).

Obveščanje policije o uporabi ukrepov in strelnega orožja:

Če varnostnik prepreči osebi vstop oziroma izstop iz varovanega območja, zadrži osebo, ki jo je zalotil pri storitvi kaznivega dejanja, uporabi sredstva za vklepanje, fizično silo ali strelno orožje, je dolžan sporočiti policiji svoje osebne podatke, podatke o tem, katere ukrepe je uporabil, oziroma kako je uporabil strelno orožje, kraj uporabe, ter osebne podatke, posledice in morebitne telesne poškodbe osebe, zoper katero je ukrep oziroma strelno orožje uporabil. Varnostnik, ki uporabi take ukrepe je dolžan to sporočiti policiji in podati svoje osebne podatke: osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, rojstni podatki, evidenčno številko službene izkaznice in naziv imetnika licence pri katerem je zaposlen.

Če pa oseba, zoper katero je varnostnik ukrepal oziroma je uporabil strelno orožje, zapusti kraj dogodka ali pobegne s kraja, preden se ugotovi njene osebne podatke, varnostnik sporoči policiji njen osebni opis, smer, v katero je odšla oziroma pobegnila in druge podatke, ki utegnejo biti koristni pri naknadnem ugotavljanju njene istovetnosti. Imetnik licence oziroma odgovorna oseba pri imetniku licence, ki je dolžna obveščati policijo o uporabi ukrepov, mora v pisnem poročilu policiji navesti podatke, določene z zakonom. Imetnik licence oziroma odgovorna oseba pri imetniku licence obvešča policijo o uporabi ukrepov, ki jih je uporabil (Pravilnik, 28. člen).

Obveščanje pristojnega organa o kaznivem dejanju:

Pri obveščanju pristojnega organa o kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog upravičenca, mora varnostnik ravnati v skladu z določbami zakona, ki ureja kazenski postopek. V nujnih primerih, kadar morajo biti pristojni organi nemudoma obveščeni, da se pripravlja, izvršuje ali je izvršeno kaznivo dejanje, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, mora varnostnik o tem takoj obvestiti policijo. Pisno ovadbo pristojnemu organu pa poda varnostnik na obrazcu iz priloge št. 4 (Pravilnik, 29. člen).

Zavarovanje kraja kaznivega dejanja:

Ob tehnoloških nesrečah ali drugih nevarnih pojavih z neznanim vzrokom in v primerih, ko je treba zavarovati sledi, predmete ali druge dokaze, ki utegnejo biti pomembni za izsleditev storilca in uspešno izvedbo kazenskega postopka, je varnostnik dolžan v okviru zmožnosti in zakonitih ukrepov, ki jih ima na razpolago, do prihoda policije ter drugih pristojnih organov in služb, poskrbeti, da nepoklicane osebe ne vstopajo na kraj kaznivega dejanja (Pravilnik, 30. člen).

5 OSEBNI VARNOSTNIK, OPIS OPRAVIL IN DELOVNIH NALOG

5.1 ZASEBNO-VARNOSTNI MANAGEMENT

Varnostni manager je osrednja strokovna oseba z vidika varnostnega svetovanja in je ključnega pomena za vse udeležence v nekem projektu. Vloga zasebno varnostnih managerjev in odgovornih oseb v zasebnem varovanju je praktično neprecenljiva. Management varnostne tehnologije, poslovni, logistični in razvojni procesi v modernem varnostnem subjektu se morajo stalno nadgrajevati in posodabljati z razvojem časa in tehnologije. Notranja ureditev zasebno varnostne družbe se mora izboljšati in stalno posodabljati, da bo kos času v katerem se vse tako hitro spreminja in vedno hitreje se bo potrebno prilagajati trgu. Le notranja kontrola in zaščita poslovnih procesov zasebno varnostnega subjekta z vzpostavljanjem optimuma relacij z okoljem zasebno varnostnega subjekta bo pripeljalo do vzpostavitve modela profesionalnosti. Kadrovsko selekcijo za potrebe zasebno varnostne dejavnosti bo potrebno močno prevetrili in posodobiti, saj mora varnostno načrtovanje potekati med naročnikom, izvajalcem in tistimi, ki bodo te aktivnosti tudi dejansko izvajali in le tako se bo ohranil korak s časom in napredkom, ki nas še čaka. Metode, načini in tehnike vodenja in obdelovanje trga varnostnih storitev, varnostnih potreb in naročnikov varnostnih storitev bo potrebno izoblikovati v model oblikovanja in izvajanja sodelovanja s policijo, drugimi državnimi organi, naročniki ter interesenti (zavarovalnice) na zasebno varnostnem področju (<http://www.fpvv.uni-mb.si/files/katalog/Nacrti/VS/ZV.pdf>).

5.2 ANALIZA IZVAJANJA ZAKONA O JAVNIH ZBIRANJIH

V Republiki Sloveniji je leta 2006 pričel inšpektorat pospešeno izvajati usmerjene oziroma tematske inšpekcijske nadzore na področju varovanja diskotek in drugih nočnih lokalov. Preveriti želijo, ali je v objektu (pri organizatorju) vzpostavljena zasebna varnostna služba in ali ima izvajalec zasebnega varovanja ustrezno licenco (licenco za varovanje javnih zbiranj), koliko varnostnikov zagotavlja red in varnost obiskovalcev ter usposobljenost zasebnih varnostnikov. Na podlagi izrednih inšpekcijskih nadzorov je bilo ugotovljeno, da so skoraj v vseh primerih red in varnost obiskovalcev zagotavljale zasebne varnostne službe brez ustrezne licence.

Posebej se izpostavlja vprašanje zakonitosti izvajanja nalog rediteljskih služb (način plačevanja rediteljev) na shodih in prireditvah, za katere je potrebno dovoljenje, kjer je potrebna nujnost ustrezne preveritve in usposobljenost rediteljev. Prevladuje mnenje, da je potrebno v tej zvezi tudi jasno opredeliti zahtevo, s katero imetniki licence za varovanje javnih zbiranj po Zakonu o zasebnem varovanju lahko (enako kot vsak drug subjekt) organizirajo, vodijo in izvajajo rediteljsko službo, še posebej glede na to, da gre za profesionalne izvajalce zasebnega varovanja. Izvajanje rediteljske službe s strani teh družb oziroma samostojnih podjetnikov lahko namreč samo pripomore k večji kakovosti in zakonitosti opravljanja tega dela. Vendar pa

mora izvajalec zasebnega varovanja zagotoviti dosledno spoštovanje zakona in ne izpuščati dejavnosti, ki bi mu zmanjševala stroške in posledično povečala dobiček na škodo naročnika in varnosti udeležencev

(http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZ/Javni_shodi_prireditve/analiza_ZJZ.doc).

5.3 DELOVNA PODROČJA

Poklic osebne varnostnika se lahko opravlja v okviru zasebnega varovanja, varnostne agencije, podjetja ipd., ter v okviru državnih varnostnih služb. Pot do varnostnika v državni varnostni službi pelje skozi zaposlitev v policiji ali ministrstvu za obrambo, kjer izmed svojih operativcev po posebnih kriterijih izbirajo kandidate in jih izšolajo. Osebni varnostnik opravlja svoje naloge izključno po naročilu naročnika, ki določi tudi območje in čas varovanja. Varovanje se lahko opravlja le na relaciji ali na domu, v službi in podobno, ali pa vsepovsod, kamor gre varovana oseba. Opravlja se lahko le v določenem dnevnem času, med določenimi urami, ali pa ves čas (24 ur na dan), od naročila do preklica. Kombinacij opravljanja varovanja med prostorom in časom je toliko kot je možnih življenjskih situacij, zato vseh delovnih področij enostavno ni možno naštet

(<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.4 RAZMERE DELA

Osebni varnostnik opravlja delo običajno v zaprtih prostorih, v prevoznih sredstvih in na prostem. Izpostavljen je vremenskim razmeram in prepihu. V poletnem času so lahko zelo neprijetni pogosti prehodi iz klimatiziranih prostorov in vozil v vročino in obratno. Enako je v zimskem času, ko prehaja iz ogrevanih prostorov v mraz in veter, še posebno, če je oborožen in ne sme biti »zapet do vratu«. Pogoste so težave z rednim prehranjevanjem in opravljanjem fizioloških potreb, ker je varovanju dana absolutna prednost. Delo opravlja pretežno stoje, vendar je tudi dolgo sedenje lahko zelo utrujajoče. Enako je z dolgim čakanjem, predvsem kadar koncentracija ne sme popustiti. Zato je redna športna telesna aktivnost, rekreacija in urjenje več kot samo potreba. Osebni varnostnik prihaja v stik z različnimi ljudmi na različnih krajih in prav zato je pomembna njegova sposobnost komuniciranja, ki mora vsebovati tudi posebnosti kulturnega okolja delovanja. Običajno deluje v skupini ali pa sam. Za delo v skupini je pomembna njegova sposobnost prilagajanja in sodelovanja, kadar pa je sam pa njegova samozavest, samoiniciativnost in odgovornost. Praviloma delovni čas ni določen, saj se mora prilagajati aktivnosti varovane osebe, zato se pogosto delavnik zavleče v večer ali pozno v noč. Tudi daljše odsotnosti od doma niso redke, zato mora temu prilagoditi tudi svoje osebno in družinsko življenje

(<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.5 DELO OSEBNEGA VARNOSTNIKA

Delo osebnega varnostnika zahteva različna znanja in spretnosti ter posebne osebnostne lastnosti. Delo je zanimivo, dinamično, pestro, raznoliko, pa tudi dolgočasno, enolično, utrujajoče, odgovorno, zahtevno in nevarno. Cilj varovanja je zagotoviti varnost varovane osebe na določenem območju: doma, na poti, na delovnem mestu, na zabavi ipd. Varovanje je lahko neprestano ali le v nočnem ali dnevnem času, ob določenih urah, na klic ipd. Vsebina varovanja je sestavljena iz aktivnosti in opravil, katerih cilj je seznaniti se z varovano osebo in jo spoznati v obsegu, ki je nujen za uspešno varovanje. Prav tako se je potrebno seznaniti z osebami, ki so običajno v bližini varovane osebe, in jih spoznati v obsegu, ki je nujen za uspešno varovanje. Seznaniti se je potrebno z območjem, potmi in objekti, kjer se bo varovanje opravljalo in oceniti njihovo varnostno primernost. Upoštevati je potrebno običajne aktivnosti, ki lahko potekajo v bližini varovane osebe. Seznaniti se mora z znanimi in možnimi oblikami ogrožanja varnosti varovane osebe in jih preučiti v obsegu, ki je nujen za uspešno varovanje. Izdelati je potrebno oceno ogroženosti varovane osebe in na tej osnovi narediti načrt varovanja. Varovano osebo se seznaniti z načrtom varovanja v obsegu, ki je nujno potreben za uspešno varovanje. Prav tako mora biti varovana oseba seznanjena s samozaščitnimi ukrepi in z uporabo zaščitnih sredstev, sredstev za pasivizacijo napadalca in drugih sredstev, ki so namenjena za njeno varovanje. Pomembno je predvideti in preprečiti vse oblike ogrožanja varnosti varovane osebe. V primerih ogrožanja mora obvarovati varovano osebo tudi z izpostavljanjem lastnega zdravja in življenja. Naloga osebnega varnostnika je zagotoviti varnost in obvarovati varovano osebo na način, ki čim manj moti življenjski in delovni ritem varovane osebe in njene okolice. Oblike opravljanja teh nalog se prilagajajo ocenam ogroženosti pa tudi željam naročnikov varovanja. Če predstavlja osebni varnostnik »statusni simbol«, je lahko varovanje poudarjeno, kar je vidno (ko varnostnik z oblačili, opremo in obnašanjem sporoča okolici svojo vlogo, kar je lahko sestavni del načrta varovanja v smislu odvratanja možnega napadalca, ali pa ima le cilj zadostiti želji naročnika varovanja).

Opazno delovanje – ko varnostnik normalno opravlja svojo nalogo in ne poskuša skrivati svoje vloge.

Prikrito delovanje – ko varnostnik prikrije svojo opremo in zunanost in se poskuša zlititi z okolico tako, da je vsakdanje oblečen in se obnaša okolici primerno.

Osebni varnostnik varuje varovano osebo tako, da jo spremlja, prevaža, oziroma je ves čas varovanja v njeni bližini. Razdalja »bližine« pa je odvisna od ocene ogroženosti v določenem trenutku. Ogroženost mora ves čas ocenjevati osebni varnostnik sam in pri tem upoštevati več elementov, ki izhajajo iz okolice v kateri se varovana oseba nahaja in oseb, ki lahko pridejo v stik ali so že v stiku z njo. Pomembno je, da je osebni varnostnik v taki bližini varovane osebe, da lahko pravočasno posreduje in jo obvaruje, s tem da odvrne grožnjo in jo varno odpelje iz nevarnega območja. Najpomembnejše je predvidevanje.

Osebni varnostnik je najuspešnejši takrat, kadar prepreči, da do ogrožanja varovane osebe sploh ne pride. Za pravilno predvidevanje so poleg strokovne usposobljenosti, pravih informacij in podatkov, pravilne ocene ogroženosti, dobrega načrta in sodelovanja varovane osebe, potrebne predvsem izkušnje. Te dajejo potrebno samozavest za sprejemanje in uresničevanje odločitev, pa tudi preprečujejo dramatiziranje ter s tem nepotrebna nelagodja pri varovani osebi. Ker varovana oseba poskuša normalno živeti in delati, je razumljivo, da precejšen del delavnika osebni varnostnik čaka varovano osebo. Čaka jo, preden se odpravita zdoma, čaka jo v službi, ko je na delovnem mestu ali na družabnih obveznostih, rekreaciji oziroma sprostitvi in podobno. Ker mora imeti pregled nad osebami, predmeti in dogajanjem v bližini varovane osebe, je normalno, da opravi tudi precejšen del »služabniških in tajniških« opravil, kot je postrežba, prinašanje pošte, odpiranje dežnika, odpiranje vrat, pomoč pri vstopanju v prevozno sredstvo, zgradbo in podobno. To je sestavni del metodike varovanja in resnično varovati varovano osebo ni filmska romantika; je vse prej ali predvsem kaj drugega

(<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.6 NEVARNOSTI, POŠKODBE, ZAŠČITA

Delo osebnega varnostnika že v svoji zasnovi vsebuje nevarnosti, saj uporablja svoje telo kot ščit za varovano osebo. Enako je z varnostno vožnjo spremljevalnega vozila, katerega namen je varovati vozilo, v katerem je varovana oseba. V primeru ogroženosti varovane osebe mora strokovno ukrepati, kar pomeni tudi hitre in eksplozivne gibe ter sproščanje maksimalne moči. V normalnih razmerah si pred takimi obremenitvami razgiba sklepe in ogreje vezi ter mišice. V interventnih posegih pa tega ni, zato je nevarnost poškodb velika. Neredna prehrana, neprespanost in utrujenost ter izpostavljenost vremenu so vzroki za številna obolenja in proceduralne napake. Možnost nevarnosti in poškodb lahko zmanjša le z visoko strokovnostjo, uporabo zaščitnih sredstev in dobro telesno pripravljenostjo. K temu pripomore tudi dobro načrtovanje psihofizičnih dejavnosti, kot tudi samega varovanja

(<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.7 DELOVNI PRIPOMOČKI, MATERIALI, DOKUMENTI

Osebni varnostnik uporablja pri svojem delu precej delovnih pripomočkov, ki od njega zahtevajo določena posebna znanja. Delovne pripomočke lahko delimo na pasivne in aktivne.

Pasivni so namenjeni zaščiti osebnega varnostnika in varovane osebe. Mednje sodijo neprebojne srajce ali jopiči, zaščitne maske za oči in dihala, posebna prevozna sredstva, vrata in okna iz posebnih materialov, posebne ključavnice in ščiti, video-nadzorni sistemi, sistemi zaznavanja nedovoljenega gibanja, sistemi tihega in glasnega alarmiranja in podobno.

Aktivni pa so namenjeni odvrčanju in pasiviziranju ali onesposabljanju napadalcev oziroma aktivni obrambi. Mednje sodijo poprovi razpršilci in razpršilci iz soka pekočih paprik, CS plin in podobno, elektro šokerji, obrambne palice, avtomobil, strelno orožje in podobno. Razvoj delovnih pripomočkov in materialov, ki se lahko uporabljajo za varovanje, je izredno hiter, zato mora biti temu ustrezno tudi izpopolnjevanje osebnih varnostnikov (<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.8 PSIHOFIZIČNE SPOSOBNOSTI

Osebni varnostniki morajo imeti zelo dobre motorične sposobnosti, ki so podprte z dobro telesno pripravljenostjo kot je moč in vzdržljivost, s poudarkom na eksplozivni moči in hitrosti. Biti morajo samozavestni in komunikativni, saj se morajo z lahkoto in jasno izražati. Zelo morajo biti iznajdljivi in se hitro znajti v različnih novih okoliščinah. Natančnost je iskana vrtilina, saj površnost ni zaveznik varnosti. Imeti mora manjšo stopnjo samozavesti, saj mora, če je potrebno tudi s svojim telesom zaščititi varovano osebo. Biti mora zdrav, ker so obremenitve pogosto zelo velike in škodljive. Predvsem vid in sluh sta pomembna za pravočasno zaznavanje sprememb v okolici. Interesi osebnega varnostnika morajo segati od področja športa in rekreacije, tehnike in orožja, do potovanja in avantur. Biti morajo pošteni, dinamični in samoiniciativni, pa tudi disciplinirani in poslušni. Imeti morajo smisel za hitro analiziranje, sklepanje ter ukrepanje in visoko razvit čut za odgovornost (<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

5.9 POTREBNA ZNANJA, SPRETNOSTI IN VEŠČINE

Z Zakonom o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja je določeno, da mora oseba, ki neposredno opravlja fizično varovanje oseb in objektov, izpolnjevati določene osebne pogoje: da je državljan Republike Slovenije, da ima najmanj predpisano strokovno izobrazbo glede zahtevnosti del, ki jih opravlja, da ima opravljen preizkus znanja, da je telesno in duševno sposobna za opravljanje del varnostnika, da ni bila pravnomočno obsojena za naklepno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila kaznovana za prekršek zoper javni red in mir. Te pogoje mora izpolnjevati tudi osebni varnostnik.

Potrebna znanja obsegajo vse od potrebnih tehničnih znanj, poznavanje tehničnih in drugih delovnih pripomočkov, osnov psihologije – zlasti psihologije napada in obrambe med napadalcem in žrtvijo in komunikacijo z varovano osebo in okoljem. Obvladati mora pravila lepega vedenja ter taktike in metodike varovanja. Spretnosti in veščine obsegajo področje obrambe in napada. To obsega borilne veščine, posebne načine streljanja, uporabo sredstev za pasivizacijo, poznavanje varnostne in varne vožnje ter različne načine spremljanja varovane osebe z izgrajevanjem motoričnih vzorcev, ki omogočajo hitro in pravilno reagiranje (<http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>).

6 NADZOR ZASEBNEGA VAROVANJA

6.1 OBLIKE VAROVANJA

Zasebno varovanje kot dejavnost se lahko opravlja kot varovanje oseb, varovanje ljudi in premoženja, prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk, varovanje javnih zbiranj, upravljanje z VNC, načrtovanje varnostnih sistemov ali izvajanje sistemov tehničnega varovanja (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 4. člen), (<http://www.uradni-list.si/1/index?edition=2007102>).

6.2 PRISTOJNOSTI MINISTRSTVA

Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, izvaja naslednje naloge na področju strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja:

- pripravi in izvaja programe strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja;
- zagotavlja kadrovske, materialne in prostorske pogoje ter opremo za izvajanje programov strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja;
- vodi evidenco strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja. Pripravlja predloge katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti v skladu z zakonom;
- predlaga člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij in opravlja druge naloge, določene z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije;
- minister, pristojen za notranje zadeve, podrobneje predpiše način izvajanja ter kadrovske in materialne pogoje za izvajanje nalog;
- nosilec javnega pooblastila pripravi programe strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja in jih posreduje v soglasje ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve;
- minister, pristojen za notranje zadeve, lahko na podlagi javnega natečaja za izvajanje nalog strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja podeli javno pooblastilo pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje določene pogoje: strokovni delavec, ki organizira strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje mora imeti visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri, pedagoško-andragoško izobrazbo in strokovni izpit, ki je predpisan za določeno področje delovanja izobraževanja. Imeti mora zagotovljene izvajalce in druge strokovne delavce, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane za posamezna področja strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja in da razpolaga s prostori in opremo, predpisano za izvedbo posameznega programa;
- ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, nadzira izvajanje programov strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja varnostnega osebja. Če pri nadzoru ugotovi, da nosilec javnega pooblastila ne izpolnjuje več pogojev ali javnega pooblastila ne izvaja na način, določen z zakonom ali predpisi,

opozori nosilca javnega pooblastila, ki je nepravilnosti dolžan odpraviti v enem mesecu. Če nosilec javnega pooblastila v roku nepravilnosti ne odpravi, ministrstvo za notranje zadeve, javno pooblastilo odvzame;

- preverjanje znanja v programih strokovnega izpopolnjevanja in usposabljanja izvajajo tričlanske komisije, ki jih imenuje minister, pristojen za notranje zadeve (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 12. člen).

6.3 PRIDOBITEV LICENC

Gospodarska družba, samostojni podjetnik posameznik oziroma samostojni obrtnik, ki opravlja varnostne storitve, mora za vsako izmed oblik varovanja pridobiti ustrezno licenco. Le to izda Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje v soglasju resornega ministrstva, pristojnega za notranje zadeve. S pridobitvijo licence izvajalec izkazuje, da izpolnjuje vse z zakonom določene pogoje za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja. Če gospodarska družba, samostojni podjetnik posameznik oziroma samostojni obrtnik pogojev ne izpolnjuje več, zbornica licenco odvzame. Zakon o zasebnem varovanju določa omejeno število dejavnosti, ki se lahko izvajajo v obliki zasebnega varovanja. Med te spadajo fizično varovanje oseb in premoženja, prevoz in varovanje denarja in drugih vrednostnih pošiljk, varovanje javnih zbiranj, načrtovanje in izvajanje varnostnih sistemov ter upravljanje z varnostno-nadzornim sistemom. Poleg navedenega lahko službe za varovanje pridobijo tudi licenco s področja požarnega varovanja in servisiranja naprav za gašenje. To lahko izvajajo podjetja, ki na podlagi izpolnjenih zakonsko določenih kadrovskih, organizacijskih in tehničnih pogojev pridobijo dovoljenje Uprave za zaščito in reševanje pri Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije (<http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc>).

6.3.1 Licenca za varovanje oseb

Za pridobitev licence za varovanje oseb mora gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja. Za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta ne sme biti zadržkov javnega reda in te osebe ne smejo biti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca. Zoper prosilca licence ni smel biti podan predlog za odvzem licence. Prosilec pa mora imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj pet varnostnikov - telesnih stražarjev ter lasten ali s pogodbo zagotovljen VNC. Prosilec mora biti obvezno zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 30. člen).

6.3.2 Licenca za prevoz in varovanje denarja ter drugih vrednostnih pošiljk

Za pridobitev licence za prevoz in varovanje denarja ter drugih vrednostnih pošiljk mora gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja. Za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta ne sme biti zadržkov javnega reda in te osebe ne smejo biti lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca. Zoper prosilca licence ni smel biti podan predlog za odvzem licence. Prosilec mora imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj pet varnostnikov telesnih stražarjev in lasten ali s pogodbo zagotovljen VNC. Imeti mora najmanj eno vozilo za prevoz denarja ali drugih vrednostnih pošiljk, opremljeno v skladu s pravilnikom, ki ureja način prevoza denarja. Zavarovan mora biti za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu.

Minister, pristojen za notranje zadeve, predpiše na podlagi predloga pristojnega bančnega ali zavarovalnega združenja ali na predlog ministrstva, pristojnega za posamezno področje, način prevoza in varovanje denarja ter drugih vrednostnih pošiljk. Če so pogoji izpolnjeni, se licenca podeli po kategorijah v skladu s pravilnikom, ki ureja način prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošiljk (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 32. člen).

6.3.3 Licenca za varovanje javnih zbiranj

Za pridobitev licence za varovanje oseb mora gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja. Za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta pa ne sme biti zadržkov javnega reda. Zoper prosilca licence prav tako ni smel biti podan predlog za odvzem licence. Prosilec mora imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj 30 varnostnikov. Varnostniki morajo biti strokovno usposobljeni za varovanje javnih zbiranj v skladu s programom, ki ga določi minister, pristojen za notranje zadeve.

Za varovanje javnih zbiranj se uporabljajo določbe Zakona o zasebnem varovanju, razen, če predpisi, ki urejajo javna zbiranja, gasilstvo in varstvo pred požari, ne določajo drugače. Minister, pristojen za notranje zadeve, pa podrobneje predpiše način varovanja javnih zbiranj (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 33. člen).

6.3.4 Licenca za upravljanje z varnostno-nadzornim centrom (VNC)

Za pridobitev licence za upravljanje z VNC mora gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja. Ne sme biti zadržkov za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste ter člane nadzornega sveta oziroma te osebe niso ali niso bile lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega

sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca. Za prosilca licence prav tako ni smel biti podan predlog za odvzem ali začasni odvzem licence. Prosilec mora imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj deset operaterjev VNC in mora biti lastnik prostorov in naprav, ki tvorijo VNC, v višini najmanj 51% lastniškega deleža. Prosilec mora izpolnjevati predpisane varnostne standarde s področja delovanja VNC in zagotoviti stalno kontrolo prenosa alarmnih sporočil iz varovanih objektov. Zagotoviti mora stalno komunikacijo z varnostnim osebjem in mora biti zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 34. člen).

6.3.5 Licenca za načrtovanje varnostnih sistemov

Za pridobitev licence za načrtovanje varnostnih sistemov mora imeti gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposlenega pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov ali pa je sam pooblaščen inženir varnostnih sistemov. Inženir mora imeti nacionalno poklicno kvalifikacijo. Za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta ne sme biti zadržkov javnega reda in te osebe niso ali niso bile lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca. Prosilcu licence ni smel biti podan predlog za odvzem licence in zavarovan mora biti za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu. Licenco za načrtovanje varnostnih sistemov lahko pridobi tudi fizična oseba, če zoper njo ni zadržkov javnega reda in ima nacionalno poklicno kvalifikacijo ali pa je pooblaščen inženir varnostnih sistemov ter je zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njenem delu (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 35. člen).

6.3.6 Licenca za izvajanje sistemov tehničnega varovanja

Za pridobitev licence za izvajanje sistemov tehničnega varovanja mora gospodarska družba ali samostojni podjetnik posameznik imeti za nedoločen čas in s polnim delovnim časom zaposleno eno osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja. Za lastnike, zakonite zastopnike, prokuriste in člane nadzornega sveta ne sme biti zadržkov javnega reda in te osebe niso lastniki, zakoniti zastopniki, prokuristi ali člani nadzornega sveta pravne osebe, kateri je bila odvzeta licenca. Prav tako zoper prosilca licence ni smel biti podan predlog za odvzem licence. Imeti mora za nedoločen čas s polnim delovnim časom zaposlenih najmanj tri varnostne tehnike. Prosilec mora biti obvezno zavarovan za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njegovem delu (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 35.a člen).

6.4 ZAČASNI ODVZEM IN ODVZEM LICENCE

Začasni odvzem licence:

Če ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, samo ali na podlagi pisnega predloga pristojnih inšpekcijskih služb ali policije ugotovi, da je imetnik licence v obdobju zadnjega leta opravljal zasebno varovanje brez predpisane licence ali v nasprotju z izdano licenco; če ni sklenil zavarovanja za odgovornost; če opravlja zasebno varovanje brez pisne pogodbe ali v nasprotju z njo; če opravlja zasebno varovanje z osebami, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje zasebnega varovanja; če opravlja dejavnosti, ki so nezdružljive z zasebnim varovanjem; če ne objavi na vidnem mestu določbe o uporabi video nadzornega sistema; če pisno ne obvesti policijske postaje o omejevanju gibanja, uporabi sredstev za vklepanje, fizične sile, telesnih poškodbah ali uporabi strelnega orožja; če ne odpravi pomanjkljivosti v roku, ki ga določi inšpektor ali, če standardi varovanja in postopki niso pravnomočno zaključeni, mu z odločbo izreče začasni odvzem licence. Ukrep se lahko izreče za čas enega do šestih mesecev (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 40. člen).

Odvzem licence:

Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, imetniku licence odvzame licenco: če na podlagi pravnomočne odločbe o prekršku in pisnega predloga inšpekcijske službe ali policije ugotovi, da imetnik licence opravlja zasebno varovanje brez predpisane licence ali v nasprotju z izdano licenco; če ne sklene zavarovanja za odgovornost; če opravlja zasebno varovanje brez pisne pogodbe ali v nasprotju z njo; če opravlja zasebno varovanje z osebami, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje zasebnega varovanja; če opravlja dejavnosti, nezdružljive z zasebnim varovanjem; če ne objavi na vidnem mestu določbe o uporabi video nadzornega sistema in, če na podlagi pravnomočne odločbe o prekršku in pisnega predloga pristojnih inšpekcijskih služb ali policije ugotovi, da je imetnik licence v zadnjih dveh letih dvakrat ali večkrat storil ta prekršek tega zakona ali kršil določila standardov varovanja, ali pa mu je bilo prepovedano opravljanje zasebnega varovanja s pravnomočno sodno odločbo.

Ministrstvo lahko z odločbo imetniku odvzame licenco, če ugotovi, da ne izpolnjuje več z zakonom predpisanih pogojev za opravljanje zasebnega varovanja. Imetnik licence mora ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, vrniti izvirnik odločbe o podelitvi licence in certifikat ter službene izkaznice varnostnega osebja v osmih dneh po prejemu odločbe o odvzemu licence. Z odločbo o odvzemu licence zaradi naštetih razlogov se prepove ponovna podelitev licence za dobo štirih let od dneva pravnomočnosti odločbe o odvzemu licence (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 41. člen).

6.5 IZDAJA IN VRNITEV SLUŽBENE IZKAZNICE

Izkaznico izda ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, glede na vrsto del, ki jih opravlja varnostno osebje. Če varnostno osebje ni več v delovnem razmerju pri imetniku licence, mora varnostno osebje takoj vrniti izkaznico ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, ki jo deponira.

Če varnostno osebje ponovno sklene delovno razmerje pri imetniku licence, mu ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, službeno izkaznico vrne, če izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev. Imetnik licence mora ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, nemudoma obvestiti o prenehanju delovnega razmerja imetnika službene izkaznice (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 50. člen).

6.6 ODVZEM SLUŽBENE IZKAZNICE

Če pristojno ministrstvo za notranje zadeve ugotovi, da imetnik službene izkaznice ne izpolnjuje več pogojev za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja, z odločbo izdano v upravnem postopku službeno izkaznico imetniku odvzame. Taka oseba mora službeno izkaznico vrniti ministrstvu, pristojnemu za notranje zadeve, v osmih dneh od prejema odločbe. Sodišče in prekrškovni organ pa so dolžni obvestiti pristojno ministrstvo o obstoju zadržkov (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 50.a člen).

6.7 PRISTOJNOSTI

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov izdanih na njegovi podlagi opravlja inšpektorat, ki deluje v okviru ministrstva pristojnega za notranje zadeve. V inšpektoratu opravljajo inšpekcijski nadzor delavci s posebnimi pooblastili - inšpektorji. Inšpektor samostojno opravlja naloge inšpekcijskega nadzora, izdaja odločbe in sklepe v upravnem postopku in odreja druge ukrepe za katere je pooblaščen. Policija zagotavlja pomoč inšpektorjem skladno z določbami zakona, ki ureja delovanje policije. Če s tem zakonom ni določeno drugače, se za inšpektorja in za opravljanje inšpekcijskega nadzora uporabljajo določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor in zakona, ki ureja splošni upravni postopek (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 60. člen).

6.8 VARNOSTNI ZADRŽKI

Varnostni zadržki so ugotovitve varnostnega preverjanja, iz katerih izhaja, da obstajajo utemeljeni dvomi o zanesljivosti osebe, ki naj bi opravljala dejavnost zasebnega varovanja. Varnostno preverjanje osebe je poizvedba, ki jo opravi pristojni organ in katere namen je zbrati podatke o morebitnih varnostnih zadržkih.

Varnostno preverjanje obsega osnovno varnostno preverjanje podatkov, določeno s predpisi za pridobitev dovoljenja za dostop do tajnih podatkov, in preverjanje podatkov, določeno s predpisi, ki določajo pogoje za pridobitev orožne listine. Varnostne zadržke ugotavlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. Na njegovo zahtevo pa so državni in drugi organi dolžni posredovati podatke o morebitnih varnostnih zadržkih (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 36.a člen).

6.9 INŠPEKCIJSKI UKREPI

Inšpektor ima poleg splošnih pooblastil, določenih v zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, pravico in dolžnost: začasno prepovedati opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja do odprave ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti. Ob ugotovljenih pomanjkljivostih ali nepravilnostih pri varovanju javnih zbiranj lahko od organizatorja zahteva prekinitev in razpustitev prireditve, prostore pa zapečatiti do odločitve pristojnega organa. Prepove lahko opravljanje neposrednega dela in nalog osebam iz 19. do 23. člena ZzasV-A, ki ne izpolnjujejo pogojev, predpisanih s tem zakonom. Predlaga ministrstvu pristojnemu za notranje zadeve odvzem licence in zahtevati sme od odgovorne osebe pisna pojasnila v zvezi s predmetom nadzora. Inšpektor lahko prepove nezakonito izvajanje zasebnega varovanja vsakomur, ki opravlja zasebno varovanje brez predpisane licence ali v nasprotju z izdano licenco. Oziroma, če ne sklene zavarovanja za poklicno odgovornost, če opravlja zasebno varovanje brez pisne pogodbe ali v nasprotju z njo. Prepove opravljanje zasebnega varovanja z osebami, ki ne izpolnjujejo pogojev za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja ali če opravlja dejavnosti, ki so nezdržljive z zasebnim varovanjem, oziroma, če pri opravljanju zasebnega varovanja poseduje ali uporablja druga prisilna sredstva, nevarne predmete, pse, konje ali druge živali (Url. RS, št. 102/2007; ZzasV-A, 43., 75., 62. člen).

7 VIDEO NADZOR

Po Zakonu o varstvu osebnih podatkov mora biti video nadzorni sistem, s katerim se izvaja video nadzor, zavarovan pred dostopom nepooblaščenih oseb. Oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki izvaja video nadzor, mora o tem objaviti obvestilo, ki mora biti vidno in razločno objavljeno na način, ki omogoča posamezniku, da se seznaní z nadzorom in njegovim izvajanjem najkasneje, ko se nad njim začne izvajati video nadzor. S tem se šteje, da je posameznik obveščén o obdelavi osebnih podatkov. Iz obvestila mora biti razvidno: da se izvaja video nadzor, naziv osebe javnega ali zasebnega sektorja, ki ga izvaja, telefonsko številko za pridobitev informacije, kje in koliko časa se shranjujejo posnetki iz video nadzornega sistema. (ZVOP – 1, 74. člen).

Javni in zasebni sektor lahko izvajata video nadzor z dostopom v njihove uradne, službene oziroma poslovne prostore, če je to nujno potrebno za varnost ljudi ali premoženja, zaradi zagotavljanja nadzora vstopa ali izstopa iz službenih prostorov ali če zaradi narave dela obstaja možnost ogrožanja zaposlenih. Odločitev sprejme pristojni funkcionar, predstojnik, direktor ali drug pristojni oziroma pooblaščen posameznik osebe javnega ali zasebnega sektorja. V pisni odločitvi morajo biti obrazloženi razlogi za uvedbo video nadzora. Uvedba video nadzora se lahko določi tudi z zakonom ali s predpisom, sprejetim na njegovi podlagi.

Video nadzor se lahko izvaja le na takšen način, da se ne more izvajati niti snemanje notranjosti stanovanjskih stavb, ki nimajo vpliva na dostop do njihovih prostorov, niti snemanje vhodov v stanovanja.

O izvajanju video nadzora je potrebno pisno obvestiti vse zaposlene, ki opravljajo delo v nadzorovanem prostoru.

Zbirka osebnih podatkov lahko vsebuje posnetek posameznika (slika oziroma glas), datum in čas vstopa in izstopa iz prostora, osebno ime posnetega posameznika, naslov njegovega stalnega ali začasnega prebivališča, zaposlitev, številko in podatke o vrsti njegovega osebnega dokumenta ter o razlogu vstopa, če se navedeni osebni podatki zbirajo poleg ali s posnetkom video nadzornega sistema.

Osebni podatki se po teh določenih hranijo največ eno leto po nastanku, nato se zbršejo, razen če zakon ne določa drugače (ZVOP – 1, 75. člen).

Za uvedbo video nadzora v večstanovanjski stavbi je potrebna pisna privolitev solastnikov, ki imajo v lasti več kot 70 odstotkov solastniških deležev in se uvede le, kadar je to potrebno za varnost ljudi in premoženja. Nadzoruje se lahko le dostop do vhodov in izhodov večstanovanjskih stavb ter njihovi skupni prostori. Prepovedano je izvajati video nadzor nad hišniškim stanovanjem ter delavnico za hišnika. Prepovedano je omogočiti ali izvajati sprotno ali naknadno pregledovanje posnetkov video nadzornega sistema preko interne kabelske televizije, javne kabelske televizije, interneta ali s pomočjo drugega telekomunikacijskega sredstva, ki prenaša te

posnetke. Prav tako je prepovedano tudi snemanje vhodov v posamezna stanovanja (ZVOP – 1, 76. člen).

Izvajanje video nadzora znotraj delovnih prostorov se lahko izvaja le v izjemnih primerih in le v tistih delih prostora, kadar je to nujno potrebno za varnost ljudi ali premoženja ali za varovanje tajnih podatkov ter poslovne skrivnosti, če tega namena ni možno doseči z milejšimi sredstvi.

Prepovedano je izvajati video nadzor v delovnih prostorih izven delovnega mesta, zlasti v garderobah, dvigalih in sanitarnih prostorih.

Zaposleni morajo biti pred začetkom izvajanja video nadzora po tem členu vnaprej pisno obveščeni o njegovem izvajanju.

Pred uvedbo video nadzora pri osebi javnega ali zasebnega sektorja se mora delodajalec posvetovati z reprezentativnim sindikatom o tej nameri (<http://www.zrszv.si/novice/obvestila/zakonovarstvu2004.htm>).

7.1 VAROVANJE V USTANOVAH

Varnost v izobraževalnih ustanovah je posredno odvisna od namestitve video nadzornih sistemov. Nadzorne kamere v šolah in vrtcih najpogosteje posnamejo tatvine, uničevanje inventarja ter najrazličnejša fizična obračunavanja med učenci ali fizični napad na pedagoške delavce ter drugo osebje. O namestitvi sistema za nadzor je potrebno na vidno mesto pred vhod v varovano območje namestiti opozorilo, da se izvaja video nadzor in telefonsko številko, kjer se lahko dobi dodatne informacije o izvajanju nadzora. Obvestilo o tem mora biti nameščeno najkasneje takrat, ko se nadzor prične izvajati. Pred pričetkom izvajanja video nadzora je potrebno opredeliti tudi odgovornost v zvezi z zbiranjem in varovanjem zaupnih podatkov. Dostop do baze podatkov mora biti zavarovan, določiti pa je potrebno tudi krog ljudi, ki imajo pooblastilo za vpogled v zbirko podatkov. Osebe, ki imajo dostop do teh podatkov, morajo biti seznanjene z odgovornostjo ter posledicami ob morebitni zlorabi z vso kazensko, odškodninsko in disciplinsko odgovornostjo. Kadar se namerava z nadzornim sistemom nadzorovati prihod in odhod zaposlenih delavcev, je potrebna pisna seznanitev zaposlenih o izvajanju video nadzora ter posvetovanje s sindikatom.

Ob zaznavi kaznivega dejanja ali prekrška je potrebno o dogodku obvestiti najbližjo policijsko postajo. Pred prijavo mora pooblaščen uradna oseba na policijski postaji prijavitelja opozoriti na posledice krive ovadbe. O dogodku napišejo zapisnik, ki ima status uradnega dokumenta s procesno vrednostjo. Če pa se prijava o kaznivem dejanju ali prekršku poda po telefonu, o zadevi napišejo uradni zaznamek. Kadar storilec na kraju dejanja pusti pomembne materialne sledi, mora policija opraviti tudi ogled kraja. Pri tem dejanju zavarujejo in poberejo vse sledi ter ostale materialne dokaze, ki bi lahko pripomogli k odkritju storilca. Med slednje spadajo tudi mediji s posnetki video nadzora (zgoščenke, videokasete). Ob zasegu predmetov mora

policija podati uradni dokument. To je potrdilo o zasegu predmetov, o ogledu pa napisati zapisnik. Oba dokumenta imata procesno vrednost, zato morata biti opremljena s podpisimi. V praksi se pogosto dogaja, da posnetek v času prijave še ni tehnično pripravljen za predajo organom pregona. Zato v takih primerih policija posnetek prevzame naknadno. Pri zasegu videoposnetka je zaradi ohranitve optimalne kvalitete posnetega slikovnega zapisa priporočljivo, da se policiji preda originalna videokaseta ali drug digitalni medij s posnetki v izvornem formatu. Pravna veljavnost posnetkov za video nadzor ob upoštevanju zakonskih predpisov ni dvomljiva. Najpogosteje je vprašljiva kvaliteta posnetkov, ki bi lahko omogočili identifikacijo storilcev. Žal se pri nameščanju sistemov za video nadzor pogosto pristopa nestrokovno ali pa z željo po varčevanju na račun slabše kakovosti posnetkov (<http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc>).

7.2 TEHNIČNA PRIPOROČILA

Kljub nakupu tehnične opreme posnetki pogosto ne dajo zadovoljivih rezultatov. Najpogostejše napake, ki jih opazimo pri analizi posnetkov, so slaba ločljivost posnetkov, prevelika oddaljenost kamer od cilja, neustrezen kot snemanja, nepravilna ali pomanjkljiva osvetlitev in netočna nastavitvev podatkov o času zajemanja podatkov. Sistem tehničnega varovanja z video nadzornim sistemom je potrebno prilagoditi velikosti in razgibanosti prostorov v območju nadzora. Preveriti je potrebno ustreznost lokacije kamer, ki pokrivajo zeleno območje ter poskrbeti za primerno osvetlitev in ostrino posnetkov zaradi prepoznavnosti oseb na posnetkih. Posnetki morajo biti dokumentirani s časovnimi podatki, ki morajo biti nastavljeni na dejanski čas snemanja. Pri uporabi videokaset je potrebno te sproti menjavati in posnetke shranjevati vsaj 48 ur. Priporočljivo je posnetke preizkusiti na različnih predvajalnikih, kaseto pa presneti največ dvanajstkrat, zaradi obrabe traku. Po končani uporabi je potrebno obrabljeno kaseto uničiti. Pred uporabo sistema je priporočljivo preizkusiti tudi učinkovitost ter narediti preizkusne posnetke v vseh prostorih, ki jih pokrivajo kamere. Priporočljivo je izdelati testne fotografije, da se izognemo slabim ali celo neuporabnim posnetkom (<http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc>).

7.3 IZVAJANJE ZASEBNEGA VAROVANJA

Zasebno varovanje se opravlja fizično in tehnično po Zakonu o zasebnem varovanju. Ta zakon opredeljuje fizično varovanje kot varovanje oseb in premoženja pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivega delovanja. Tehnično varovanje zakon opredeljuje kot varovanje oseb in premoženja s tehničnimi sredstvi in napravami po predpisanih standardih. Po Zakonu o zasebnem varovanju smejo zasebne varnostne službe uporabljati tudi video nadzorne sisteme in voditi evidenco obiskovalcev na varovanem območju. Zakon določa, da lahko upravljavec zbirke osebnih podatkov posamezna opravila v zvezi z obdelavo poveri drugi pravni ali fizični osebi. Pogoj pa je, da je ta pravna ali fizična oseba registrirana za oprav-

ljanje takšne dejavnosti, v tem primeru je to varnostna služba z licenco. Po Zakonu o zasebnem varovanju lahko varnostne službe vodijo evidenco vstopov in izstopov v zgradbo ter evidenco video nadzornega sistema. Medsebojne pravice se uredijo s pogodbo, ki mora biti izrecno v pisni obliki. Iz pogodbe mora biti jasno razvidno, kakšna so pooblastila izvajalca in kakšna je zaščita podatkov. Na splošno je prav v zvezi z akti, ki predpisujejo postopke in ukrepe za zavarovanje osebnih podatkov precej nepravilnosti, saj takšni akti pogosto sploh niso izdelani ali pa zaposleni z njimi niso seznanjeni. Upravljavec mora določiti osebe, odgovorne za posamezne zbirke in obdelavo zbranih podatkov za katere tudi v celoti odgovarjajo (Ur.l.RS, št. 126/03), (http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video_nadzor.doc).

7.4 NADZOR NAD NADZOROVALCI

Video nadzorni sistemi so lahko dober vir pomembnih informacij. Posnetki nadzornih kamer spadajo med materialne dokaze, za procesno veljavnost pa morajo biti pridobljeni zakonito. To pomeni, da mora upravljavec sistema upoštevati zakonske predpise. Če ni zadoščeno vsem pravnim predpisom, je tak nadzor povsem brez predmeta. Nadzor nad spoštovanjem predpisov s tega področja izvaja informacijski pooblaščenec, ki je samostojen, neodvisen in hkrati prekrškovni državni organ. Pristojen je za nadzor nad zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov in ima pristojnost, da organizira in usklajuje delo vseh zaposlenih, vključno državnih nadzornikov za varstvo osebnih podatkov. Izvaja tudi pooblastila predstojnika državnega organa ter opravlja inšpekcijski nadzor po zakonu, ki ureja varstvo osebnih podatkov, vključno z video nadzorom. Leta 2006 so na uradu obravnavali 38 prijav s področja video nadzora. Kazen so izrekli samo enemu kršitelju, ki je grobo posegal v zasebnost ljudi. Navajam primer trgovine, ki je imela kamere postavljene v garderobah, kar je izrecno prepovedano. Ugotovili so, da so posnetki v nadzorni sobi dejansko služili za zabavo nekaterih varnostnikov. Trgovca so oglobili, kamere pa odstranili. Običajno pa na uradu kršitelje večinoma opozarjajo in jim postavijo rok za odpravo nepravilnosti, ob neupoštevanju opozoril pa ustrezno ukrepajo (<http://www.ip-rs.si>, 2007), (http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video_nadzor.doc).

7.5 NADZOROVANJE V JAVNIH PROSTORIH

Tomislav Prijanovič, dipl. varstvoslovec meni, da pod pojmom video nadzorni sistem ne razumemo samo uporabo orodij za vizualni nadzor določenih območij in najrazličnejših aktivnosti. Video nadzori namreč pokrivajo skoraj vsa področja družbenega življenja, prisotni so pri nadzoru prometa, trgovin, bencinskih servisov, bankomatih, na parkiriščih, v prostorih podjetij, športnih objektih, parkih, ulicah, šolah in vrtcih ipd. Naloga video nadzora je snemanje in shranjevanje informacij, ki bi lahko bile v pomoč pri ugotavljanju dejstev v zvezi z odkrivanjem in preiskovanjem kršenja predpisanih pravil. S pomočjo nadzornih sistemov lahko ugotovljamo vzroke nesreč ter izvajamo rekonstrukcije različnih dogodkov. Snemanje dogajanja omogoča

kasnejšo analizo posnetega gradiva in identifikacijo storilcev. Namen nadzornih sistemov ni samo odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj, temveč je pomembna komponenta tudi preventiva, oz. opozarjanje potencialnih storilcev kaznivih dejanj na tehnično zaščito in tveganje, da bodo zasačeni pri kaznivem dejanju in tako tudi odkriti pri svojem nečednem početju.

Nasprotniki te teorije trdijo, da nadzorni sistemi na globalni ravni ne delujejo preventivno, temveč kazniva dejanja preusmerjajo na druge, »nepokrite« lokacije. Uporabnik video nadzornih sistemov je tudi industrija, kjer poteka nadzor tehnoloških procesov; predvsem tam, kjer bi prisotnost zaposlenih predstavljala resno grožnjo za njihovo zdravje ali življenje: območja sevanj, koncentracije plinov, visokih ali nizkih temperatur ipd. (T. Prijanovič v <http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc>).

7.6 VAROVANJE PRAVICE DO ZASEBNOSTI

Glavna naloga tehničnega varovanja je zaščita ljudi in premoženja. Čeprav je v Ustavi Republike Slovenije zagotovljena temeljna človekova pravica do zasebnosti in njena uzakonitev v praksi, prihaja na tem področju še vedno do najrazličnejših kršitev, česar se pogosto niti ne zavedamo. Nadzorovanje s pomočjo tehničnih sredstev predstavlja omejevanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin tistega, proti kateremu se ukrepi izvajajo ter ostalih, ki se v procesu varovanja slučajno znajdejo pod nadzorom.

Interes posameznika je, da zavaruje svojo lastnino in osebno varnost, zato predstavlja osnovni konflikt med varstvom lastnih interesov in pravicami drugih. Potreba po varovanju zasebnosti postaja vedno bolj iskana dobrina, katere pa se ljudje v sorazmerju z naraščanjem števila novih tehnologij vedno bolj zavedajo in jo zahtevajo.

Zakon o varstvu osebnih podatkov dopušča izvajanje video nadzora. To možnost zakon dovoljuje v primerih, kadar gre za varovanje ljudi oziroma premoženja. Ker pa nadzorovanje s pomočjo tehničnih sredstev močno posega v človekove pravice, mora biti pred vstopom v varovano območje obvezno prikazano tudi obvestilo o video nadzoru, ki ga mora objaviti izvajalec video nadzora. Obiskovalec ima po zakonu pravico vedeti kaj se dogaja, preden vstopi v tako varovan objekt ali prostor. Iz obvestila mora biti razvidno: da se izvaja video nadzor, naziv osebe javnega ali zasebnega sektorja, ki nadzor izvaja ter telefonska številka, na kateri lahko posameznik dobi informacije o tem, kje in koliko časa se ti podatki shranjujejo.

Video nadzor je povsem prepovedan v garderobah, sanitarijah in dvigalih. Zakon dovoljuje, da je kamera postavljena pred glavni vhod varovanega objekta, vendar pa ta nikakor ne sme snemati dogajanja v okolici, ki ne pripada nadzorovanemu območju. Če gre za nadzor dostopa v uradne ali službene prostore, pa mora odgovorna oseba obrazložiti razloge za uvedbo video nadzora. Nadzor se uvede lahko le v primeru, ko je le to potrebno za varovanje ljudi ali premoženja. Video

nadzor delovnih prostorov pomeni hujši poseg v zasebnost posameznika, zato je dovoljen le v izjemnih primerih, ko namena varovanja ni mogoče doseči z milejšimi sredstvi. O takem ukrepu morajo biti pisno obveščeni vsi zaposleni, izvajalec pa se mora o tem posvetovati tudi s sindikatom. Če hoče nekdo namestiti kamere v pisarne samo zato, da bo nadzoroval delo zaposlenih, je to v nasprotju z zakonom in pomeni prekomeren poseg v človekovo zasebnost. Za uvedbo video nadzora v večstanovanjskih stavbah mora dati privolitev 70 odstotkov lastnikov stanovanj, posnetkov pa se ne sme predvajati preko interne kableske televizije ali na drug podoben način. Pri tej vrsti tehničnega varovanja je prepovedano usmerjanje nadzornih kamer pred stanovanjske vhode, temveč le v skupne prostore (domofoni ne spadajo v to kategorijo).

Video nadzorni sistem mora biti zavarovan pred dostopom nepooblaščenih oseb. Podatki morajo biti ustrezno shranjeni in varovani. Take podatke se hrani največ eno leto, razen v posebnih primerih, ki jih določa zakon. Računalnik z zbirko podatkov mora biti ločen od svetovnega spleta, prepovedan pa je tudi iznos podatkov izven države. Pri vsakem upravljavcu je zaposlen krog ljudi, ki zaupne podatke obdeluje in jih lahko dejansko tudi izrabi. To je mogoče preprečiti predvsem tako, da se predpiše natančne postopke in ukrepe za zavarovanje osebnih podatkov in da so pri tem vsi, ki imajo dostop do podatkov, seznanjeni z dolžnostmi in posledicami ob morebitni zlorabi in tako kazensko, odškodninsko in disciplinsko odgovarjajo za svoja dejanja (http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video_nadzor.doc).

Po številu video nadzornih kamer na prebivalca je Velika Britanija vodilna v svetu. Trend množičnejše uporabe varnostnih sistemov ter sistemov za video nadzor se je v tej državi začel ob terorističnih napadih IRE, kasneje pa nadaljeval z grožnjami mednarodnega terorizma. Raziskave govorijo o približno 4,5 milijonov tovrstnih kamer, kar pomeni, da pride ena kamera na 14 prebivalcev te države. Kamere imajo nameščene praktično povsod: na letališčih, postajah, središčih mest, na ulicah, v podjetjih, šolah itd. Največjo porast števila kamer so zabeležili pred osmimi leti, od takrat pa so za omrežje porabili približno 300 milijonov funtov. Najnovejši postopki snemanja z video nadzorom v Veliki Britaniji so povezani z njihovo uniformirano policijo, ki se vedno bolj posodablja tudi v tej smeri. Pri vzpostavljanju javnega reda in miru ter obvladovanju nasilja v družinah so šli policisti tako daleč, da so pričeli nameščati nadzorne kamere celo v službena pokrivala (T. Prijanovič v http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video_nadzor.doc).

7.7 DOKAZNA VREDNOST POSNETKOV

Ob uporabi kamer, katerih namen je nadzorovanja ljudi in objektov, se zastavlja vprašanje uporabne (procesne vrednosti takih posnetkov). Fotografija ali video posnetek, ki ga želimo uporabiti v dokaznem postopku, mora izbrani dogodek ali stanje prikazati verodostojno. Zaradi snemanja brez pravne osnove lahko ugotovljena dejstva izgubijo dokazno vrednost, poleg tega ima lahko tako pridobivanje dokazov tudi za posledico kazensko odgovornost.

Fotografijo, v vlogi dokaznega sredstva, lahko opredelimo kot informacijo o nekem dogodku. Če je pridobljena na legalen način, je pomembna za odločanje v dokaznem postopku. Na podlagi slikovne dokumentacije lahko tudi po daljšem obdobju ugotavljamo stanje, osvežimo spomin, preverjamo trditve, odkrijemo značilnosti, ki kažejo na nova dejstva.

Fotografske posnetke so pričeli kot dokazno gradivo uporabljati že konec devetnajstega stoletja. Zaradi dvomov v zvezi z verodostojnostjo je bila fotografija že na samem začetku deležna številnih kritik. Kljub poskusom, ko so jo skušali izločiti iz dokaznega postopka, se je le ta dodobra uveljavila v sodni praksi. Vizualni posnetki imajo danes pomembno vlogo pri delu policije, tožilstva, sodstva in ostalih, ki ugotovitve črpajo iz informacij. V dokaznem postopku predstavlja slikovna dokumentacija eno od pomožnih sredstev. Pri zavarovanju dokazov pomaga vpogled v dogajanje na nekem kraju, prostoru, predmetu, ipd. Fotografija, s katero zavarujemo dokaze, mora predvsem izražati objektivno resnico. Za uporabo posnetkov v vlogi dokaznega gradiva morajo biti upoštevane zakonske omejitve in splošno uveljavljena načela ([http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video nadzor.doc](http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc)).

7.7.1 Lastnosti posnetka

Posnetek mora biti narejen oziroma pridobljen na legalen način. V 149. členu KZ je opredeljeno dejanje »neupravičenega slikovnega snemanja«. Povzetek prvega odstavka tega člena pravi, da je: nedopustno vsako neupravičeno slikovno snemanje drugega ali njegovih prostorov brez privolitve, pri čemer se občutno poseže v njegovo zasebnost. Pri tem se pojavi vprašanje, kdaj gre za neupravičeno slikovno snemanje? Enotnega odgovora ni. Če želimo, da določena norma pokrije vse možne okoliščine določene življenjske situacije, mora biti napisana čim bolj splošno in abstraktno, naloga sodišča pa je, da pravno normo zapolni z vsebino. Pri tem si pomaga s splošnimi pravnimi načeli, splošno sprejetimi vrednotami in običaji. Zadeva je še posebej občutljiva, ko gre za fotografiranje ljudi. Tu se moramo vprašati, čemu je fotografija namenjena, ali gre za javno ali zasebno površino, ali so osebe na sliki prepoznavne ipd. Neupravičeno slikovno snemanje, ki ima za posledico občuten poseg v zasebnost posameznika, je kaznivo in pregon takega dejanja se prične na predlog oškodovanca.

Posnetek mora objektivno prikazati neko stanje ali dogajanje kot so: kraj, prostor, objekt, predmet, detajl ali osebo. To pomeni, da ne sme biti predelan ali obdelan na način, ki bi spremenil izvirno vsebino, prav tako ne sme biti zavajajoč. Na videz lahko vpliva način zajema posnetka, izbira neustreznega kota snemanja, izdelava zavajajočega izreza, uporaba neustrezne optike ali napačno izbranih filtrov ipd. (<http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video nadzor.doc>).

7.7.2 Pristnost posnetka

Pristnost posnetka, ki je uporabljen kot dokazno gradivo v postopku, mora biti dokazljiva. Ob predložitvi dokaznega gradiva (negativa, videokasete ali zgoščenke) je na zahtevo organa, ki vodi obravnavo, potrebno podati razlago o okoliščinah nastanka posnetka. Le ta se izpričuje na podlagi razlage avtorja posnetka ali druge verodostojne priče, ki mora podati vse ključne informacije o nastanku ter opisati proces v morebitnem postopku njegove obdelave. Organ, ki vodi postopek, pa po prosti presoji določi, kateri dokaz bo priznal oziroma zavrnil. O dodatnih pojasnilih glede verodostojnosti posnetkov ter okoliščinah njihovega nastanka lahko povpraša za mnenje neodvisnega strokovnjaka (<http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video-nadzor.doc>).

8 VERJETNOST UPORABE OROŽJA PRI VAROVANJU

Karl Meie je prepričan, da je verjetnost uporabe orožja vedno večja, ker smo z vstopom v Evropsko unijo pridobili veliko dobrega. Slabo pa se že kaže in prihaja počasi, potihoma, vendar z zanesljivimi koraki in vstopa v naše življenje, naj si to priznamo ali ne. In kaj je slabo? Pojav najrazličnejšega kriminala, ki ga doslej nismo poznali, je vedno bolj prisoten. To pomeni, da se bomo pri svojem delu srečevali s storilci, ki bodo predrzni, agresivni in brutalni. Za doseg cilja bodo uporabili vsa sredstva, tudi strelno orožje. In kako se upreti takim storilcem, ki bodo uporabili strelno orožje?

S strelnim orožjem menda, kaj pa drugega! Saj naša zakonodaja pozna pogoje silobrana in skrajne sile, ki nam dajeta pravico uporabiti strelno orožje kot sredstvo obrambe. Kdo pa pri svojem delu lahko nosi in uporablja strelno orožje? Samo varnostnik. Tukaj se postavlja temeljno vprašanje: ali je naš varnostnik psihofizično sposoben uporabiti službeno orožje na način, kot ga predpisujejo veljavna zakonodaja in drugi standardi? Prepričan sem, da bo večina varnostnikov to nalogo opravila dobro. Kaj pa tisti, ki so potencialni kandidati, da tega ne bodo opravili, kot je zahtevano? Seveda je prisotno veliko tveganje, saj bodo posledice občutili vsi imetniki licence in varnostniki kot tudi slučajno prisotni ali mimoidoči. Rešitev za to zagato obstaja v permanentnem usposabljanju ali treningu.

Tisti, ki smo zadolženi za usposabljanje, smo pripravljeni. Je pripravljeno tudi podjetje? Vložiti bo potrebno ustrezna sredstva, materialna in kadrovska, da usposobimo – predvsem tiste, za katere dvomimo, da bodo svoje delo (uporabo orožja) opravili dobro. V prihodnje pa velja za vse varnostnike, ki pri svojem delu nosijo orožje, stalen trening, simulacije takšnih in drugačnih dogodkov ter preverjanje varnostnikove sposobnosti v uporabi orožja. V procesu usposabljanja, ki ga izvajamo po Zakonu o orožju, ter pri drugih oblikah usposabljanj za področje orožja, smo doživeli že marsikaj. Vse potrjuje našo težnjo, da moramo varnostnika, ki uporablja orožje, usposobiti tako, da bo orožje uporabil samo na način, kot ga predpisuje veljavna zakonodaja. Pravica uporabiti strelno orožje pomeni, da mora imeti varnostnik izoblikovano najvišjo stopnjo osebne odgovornosti (K. Meie v <http://www.varnost.si/info/varnostnik/19-12-2005.pdf>).

Varnostniki so po mojem mnenju opremljeni z neprimernim orožjem tako glede velikosti in oblike, varovalnega mehanizma, kalibra itd. Menim, da noben varnostnik ni usposobljen za pravilno reagiranje v kritični situaciji. Problem je tudi v neprebojnih jopičih, ki jih nosijo, saj nudijo le zaščito pred nožem ne pa pred strelnim orožjem, kot so sami prepričani. Interno je bil preizkušen tak jopič, ki je imel po enem strelu luknjo na obeh straneh. Pri strelskem obračunu je bolje brez tako nekvalitetnega jopiča, saj predstavlja le ovirano okretnost in tvegane, da pri zadetku dobi hujše poškodbe s slabšim izidom. Službe varovanja poskušajo na vseh področjih izigrati zakon in v primerih, ko ni mogoče varovanje, varnost zagotavljajo le z minimalnimi standardi, ki jih določa zakon. Slepijo se s tem, da ne bo poškodb, ne bo prišlo do streljanja in posledično ima zato je varnostnik opremljen z neprimerno zaščitno opremo. Nekako imajo varnostne službe vkalkulirano kolateralno škodo, kar ni dopustno.

9 EMPIRIČNI DEL

9.1 ODNOS POLICIJE DO ZASEBNEGA VAROVANJA

Andrej Sotlar je analiziral medsebojne odnose in ugotovil:

V integracijskem modelu so v Veliki Britaniji začeli načrtno in uspešno z razbremenjevanjem policistov. Pod okriljem policije so uvedli nekakšne policiste opazovalce, ki naj bi s svojo prisotnostjo na javnem kraju razbremenili policiste. Ti naj bi se posvetili zahtevnejšim nalogam in hujšim oblikam kaznivih dejanj. V načrtu imajo tudi ustanovitev mešanih patrulj, ki bodo sestavljene iz uniformiranih in navadnih policistov (čuvajev sosesk, varnostnikov, prostovoljcev, idr). Pri nas je podoben primer potekal s skrajšanim izobraževalnim tečajem za potrebe varovanja Schengenske meje.

V upravljavskem modelu državna policija nekako na daljavo upravlja policijsko dejavnost ostalih organizacij. Gre za povezavo različnih organizacij, ki se ukvarjajo s policijsko dejavnostjo pod okriljem profesionalne policije. Tako ima le ta dominanten položaj. To pomeni, da policija vodi aktivnosti v lokalni skupnosti obenem pa ne prevzema odgovornosti za morebitna dejanja in napake teh organizacij. V Sloveniji pa policija preko podeljevanja, spreminjanja in odvzemanja licenc še vedno neposredno ali posredno upravlja z večjim delom varnostnega sistema.

V mrežnem modelu, ki je linearen, se različni akterji varnostnih storitev povežejo v enakopravno partnerstvo za zagotavljanje varnosti lokalne skupnosti. Gre za partnerski odnos ne preveč trdne zveze in zavezništva. Zato je ključnega pomena pretok informacij, čemur varnostne in policijske organizacije niso naklonjene. Zato je proces počasen in ni vzajemna, zlahka se ga da zmotiti oziroma prekiniti. Informacije pogosto predstavljajo glavno bojno polje medinstitucionalnih konfliktov (Crawford 2003: 160). Zaradi velikega števila ponudnikov varnostnih storitev je v mrežnem modelu največji problem prav komunikacija.

Pri nas so tak sistem že uvedli, vendar se kljub nekaterim dobrim praksam ni obnesel. Povečini zato, ker ima policija po zakonu bazo podatkov zaprto za nedržavne subjekte, medtem ko zahteva vse informacije od ostalih sodelujočih.

V tržnem modelu tekmovalnost določa razmerja med različnimi akterji varnostnih storitev. Toda na trgu je zaznati potrebo po neki neodvisni organizaciji, ki bi delovala nad in zunaj konkurence ter zagotavljala pošteno konkurenco, poštene standarde in javni interes. Policija je lahko neposredno konkurenčna in ima moč, da opravlja regulatorno in nadzorstveno vlogo nad svojimi konkurenti.

Na področju zagotavljanja notranje varnosti se pojavljajo številne organizacije, vendar sinergijskega učinka ni čutiti. Deloma je krivdni razlog v policiji, saj je bila ustanovljena za zagotavljanje reda in varnosti. Ostale akterje pa žene le dobiček.

Tako bosta najpomembnejša akterja na področju notranje varnosti v prihodnje ostala le policija in zasebno varnostna podjetja (po ugotovitvah A. Sotlarja).

Andrej Sotlar je v primerjalni analizi med policisti in zasebnimi varnostniki nanizal različne ugotovite. Sam jih bom predstavil na drugačen način. Analiza je potekala preko vrnjenih 856 izpolnjenih vprašalnikov. Od tega jih je bilo iz policijskih vrst 487, s strani varnostnikov pa 369.

Med policisti ni nikogar z osnovnošolsko ali poklicno izobrazbo, srednjo šolo jih ima 85,4%, visoko strokovno izobrazbo pa 9,5%. Medtem ko ima 44,1% varnostnikov poklicno izobrazbo, 42,7% srednješolsko, visoko strokovno izobrazbo pa le 2,5%. Pri fakultetni in podiplomski izobrazbi ni bistvenih razlik, v obeh kategorijah je odstotek zanemarljiv.

Kar 87,8% policistov je starih od 21 – 40 let. Med varnostniki je enakomernejša porazdelitev največ jih sodi v kategorijo 41 – 50 let in sicer 28,8%. Starejših od 50 let pa je kar 18,4%. Dejstva kažejo, da je populacija varnostnikov izrazito starejša in manj izobražena.

Izbrana parametra sta sama po sebi dovolj ilustrativna.

9.2 NAJPOGOSTEJŠI NAČIN IZBIRE POKLICA

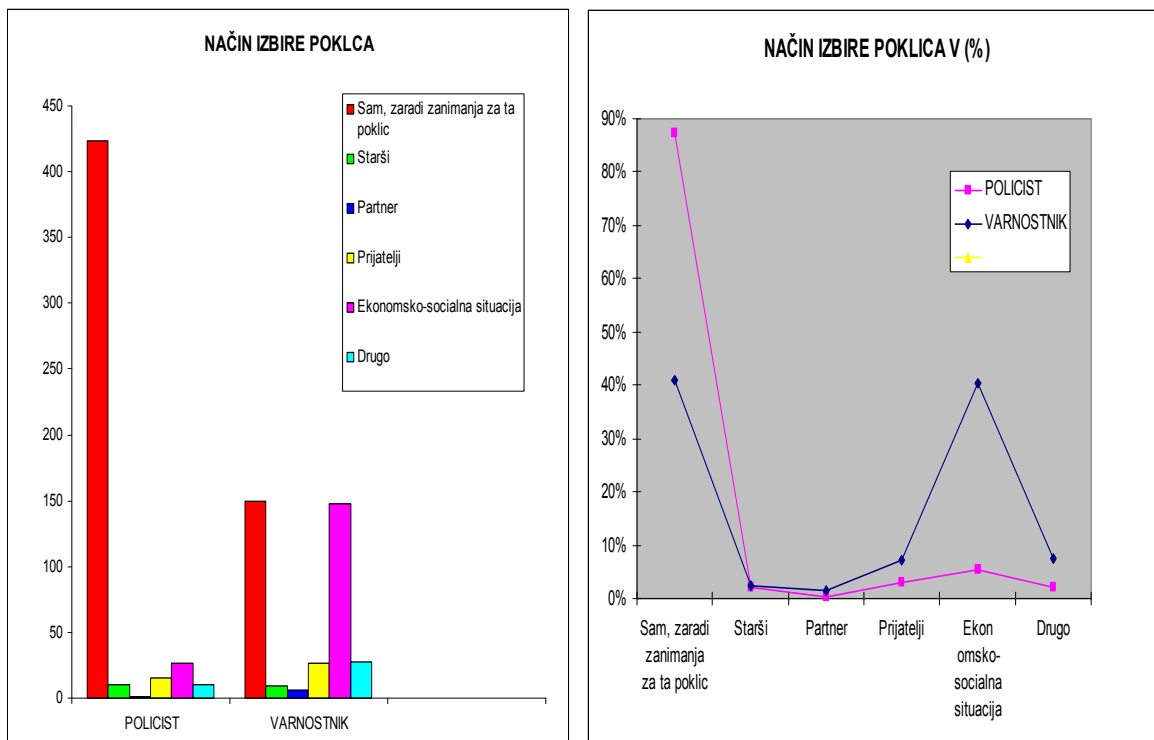
Velika večina (87,2%) policistov je svoj poklic izbrala sama zaradi zanimanja za ta poklic, takih je med varnostniki le 41%. Varnostniki so poklic izbrali zaradi ekonomske situacije, saj ta kategorija dosega nerazumljivih 40,4%. Navedeno potrjuje dejstvo, da varnostne službe zaposlijo vse kandidate, ki jih ostali delodajalci ne morejo ali nočejo sprejeti v svoje vrste.

Tabela 1 : Način izbire poklica po številu in v (%)

NAČIN IZBIRE POKLICA			NAČIN IZBIRE POKLICA		
	POLICIST (N)	VARNOSTNIK (N)		POLICIST (%)	VARNOSTNIK (%)
Sam, zaradi zanimanja za ta poklic	424	150	Sam, zaradi zanimanja za ta poklic	87,20%	41%
Starši	10	9	Starši	2,10%	2,50%
Partner	1	6	Partner	0,20%	1,50%
Prijatelji	15	26	Prijatelji	3,10%	7,10%
Ekonomsko-socialna situacija	26	148	Ekonomsko-socialna situacija	5,30%	40,40%
Drugo	10	27	Drugo	2,10%	7,40%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 158

Graf 1 : Način izbire poklica po številu in v (%)

9.3 NAJPOGOSTEJŠE PODROČJE DELA POLICISTOV

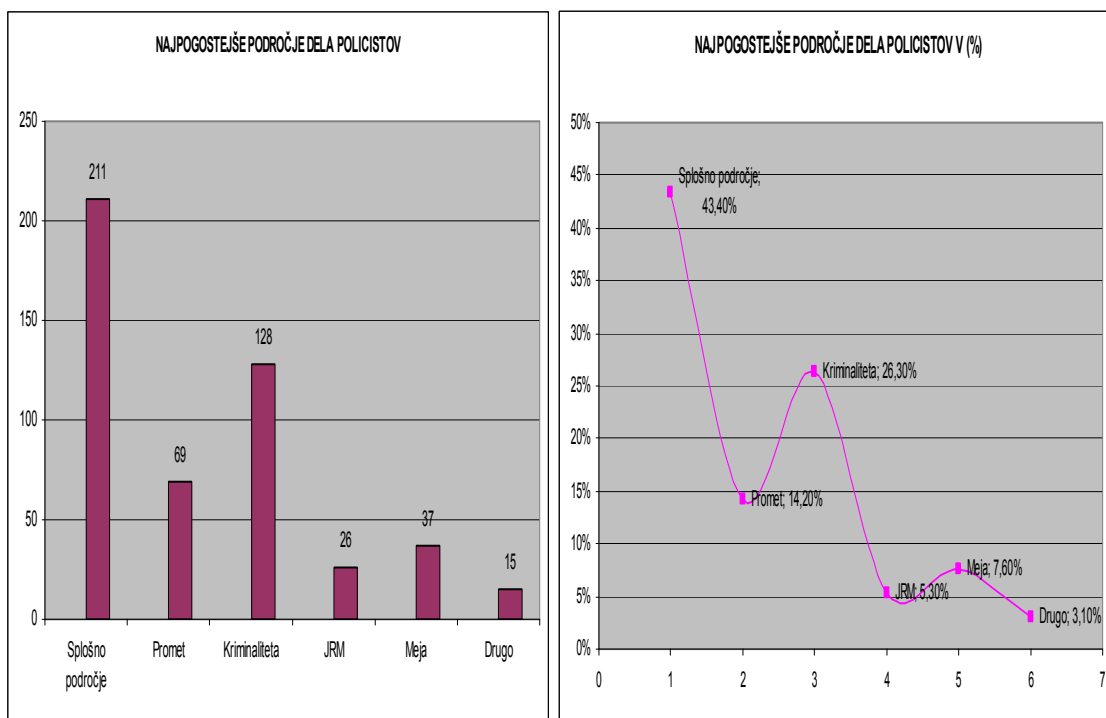
Prikazana so najpogostejša področja dela policistov, med katerimi je kar 43,3% najpogosteje opravljalo splošne policijske naloge, 26,3% jih je delalo na področju zatiranja kriminalitete. Ostala področja pa so redkeje zastopana.

Tabela 2 : Najpogostejše področje dela policistov

NAJPOGOSTEJŠE POROČJE DELA POLICISTOV			
		(N)	(%)
1	Splošno področje	211	43,40%
2	Promet	69	14,20%
3	Kriminaliteta	128	26,30%
4	JRM	26	5,30%
5	Meja	37	7,60%
6	Drugo	15	3,10%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 156

Graf 2 : Najpogostejše področje dela policistov

9.4 NAJPOGOSTEJŠE PODROČJE DELA VARNOSTNIKOV

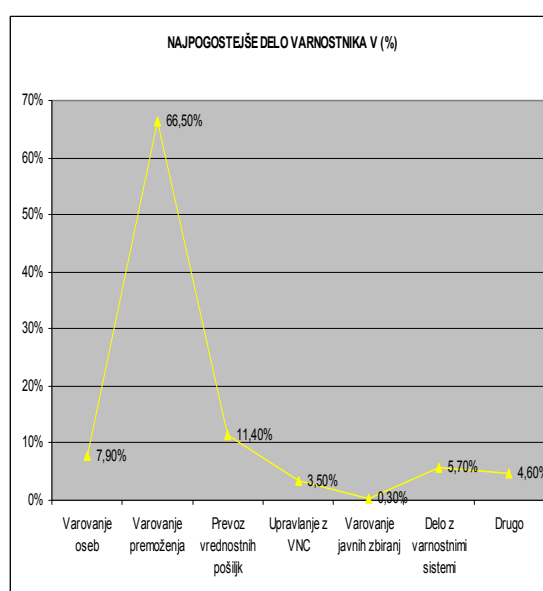
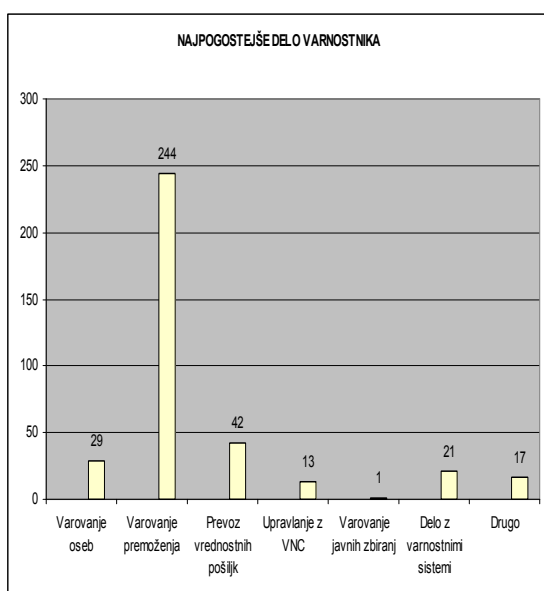
V tabeli so prikazana najpogostejša področja dela varnostnikov, od katerih izstopata varovanje premoženja s 66,5% in prevoz vrednostnih pošiljk. Ostala področja so približno enakomerno zastopana, le varovanje prireditev nekoliko izstopa s skromnimi 0,3%.

Tabela 3 : Najpogostejše področje dela varnostnikov

NAJPOGOSTEJŠE PODROČJE DEL VARNOSTNIKA		
	(N)	(%)
Varovanje oseb	29	7,90%
Varovanje premoženja	244	66,50%
Prevoz vrednostnih pošiljk	42	11,40%
Upravljanje z VNC	13	3,50%
Varovanje javnih zbiranj	1	0,30%
Delo z varnostnimi sistemi	21	5,70%
Drugo	17	4,60%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 157

Graf 3 : Najpogostejše področje dela varnostnikov

9.5 OCENA ZADOVOLJSTVA S POKLICNO KARIERO

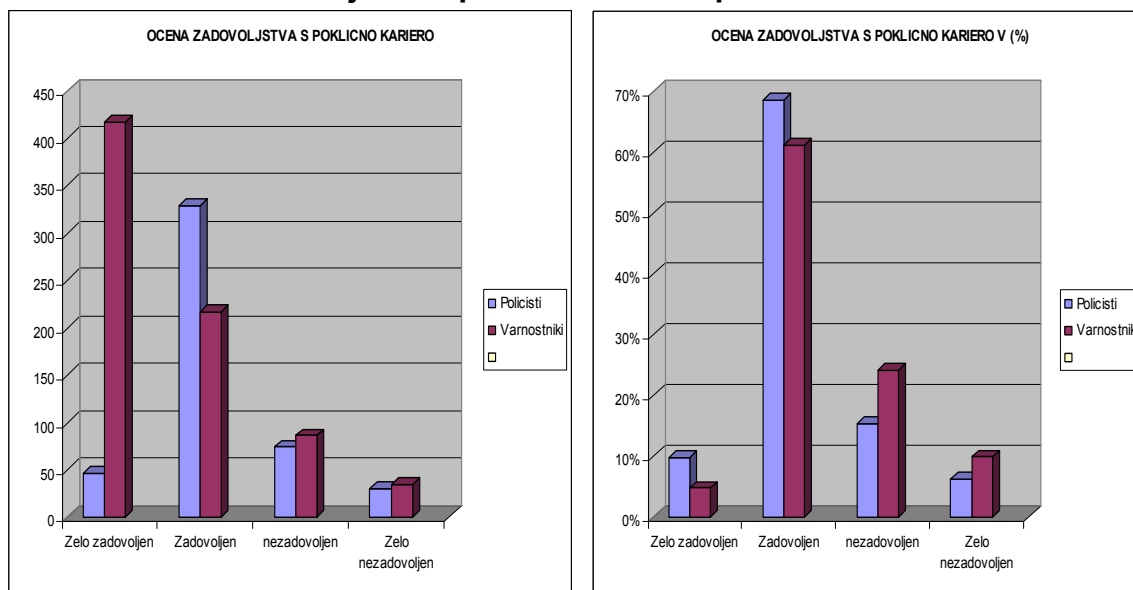
Tako policisti kot varnostniki se ne sprašujejo, zakaj sploh opravljajo navedeno delo in pri tem ne opažajo, ali jih moti in jemlje voljo do dela. Vendar je pri varnostnikih odstotek nezadovoljnih nekoliko višji. Želja po izbiri drugega poklica je mnogo bolj prisotna pri varnostnikih kot pri policistih. Obe skupini sta si enotni, da se morajo zaradi narave svojega poklica še dodatno permanentno izobraževati. 78,3% anketiranih policistov in 65,9% varnostnikov je s svojo poklicno kariero zadovoljnih. Vendar je dobra tretjina varnostnikov izjavila, da ni zadovoljna s svojo poklicno kariero. To je logična ugotovitev, saj so po večini starejši in slabo izobraženi, s svojo izobrazbo bi težko našli boljšo zaposlitev, kar pa s pridom izkoriščajo njihovi delodajalci. Kadrovanje je dosegljivo in rezervirano samo za »njihove« ljudi.

Tabela 4 : Ocena zadovoljstva s poklicno kariero policistov in varnostnikov

OCENA ZADOVOLJSTVA S POKLICNO KARIERO (N)				
	Policisti		Varnostniki	
Zelo zadovoljen	47	9,80%	17	4,80%
Zadovoljen	329	68,50%	217	61,10%
nezadovoljen	74	15,40%	86	24,20%
Zelo nezadovoljen	30	6,30%	35	9,90%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 173

Graf 4 : Ocena zadovoljstva s poklicno kariero policistov in varnostnikov

9.6 ZADOVOLJSTVO Z NAGRAJEVANJEM DELA

Kljub različnim razlogom za opravljanje poklica kar dobrih 3/4 policistov in 4/5 varnostnikov ni zadovoljnih s svojo plačo. Varnostniki menijo, da so preslabo plačani za opravljeno delo. Z ugotovitvijo se strinjam, vendar bi jo drugače predstavil. Varnostnik je več kot odlično plačan za svoje delo, vendar njegov čas je slabo vrednoten.

Zadeva sicer ni primerljiva, vendar želim poudariti, da se varnostnik ne more primerjati z delavcem v proizvodnji ali za tekočim trakom. Plači sta praktično primerljivi, vendar proizvodnji delavec dela enormno več kot varnostnik. O odgovornosti pa bi se tudi dalo razpravljati. Če primerjam delo varnostnika in proizvodnega delavca, bi slednji moral hipotetično prejeti 150.000 € na mesec.

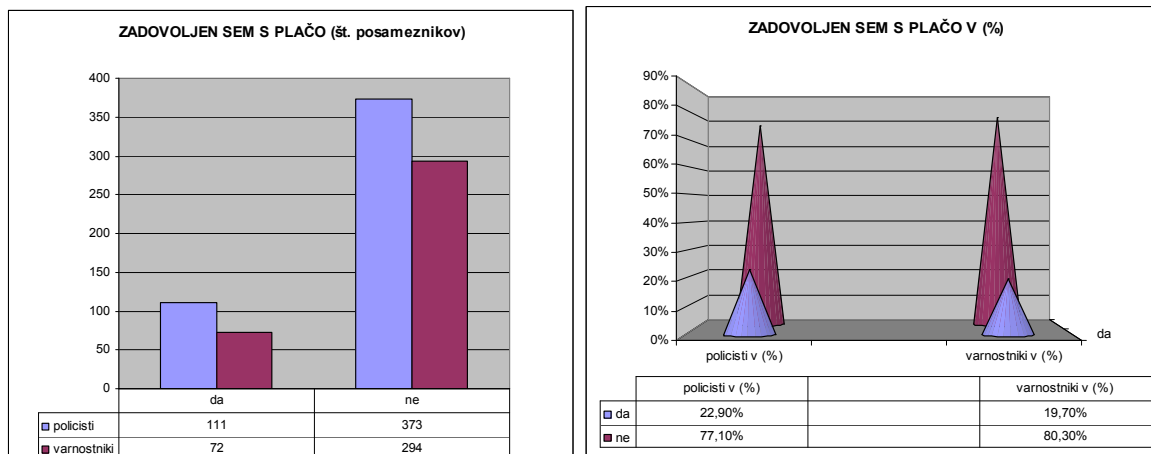
Večina, oziroma kar 87,2 % policistov si je svoj poklic izbrala sama zaradi osebnih interesov. Zaradi istega razloga si je skupina varnostnikov izbrala omenjeni poklic le v 41 %. Zaradi ekonomsko-socialne situacije so bili prisiljeni vstopiti v delovno razmerje tako policisti kot varnostniki v približno enakem deležu, tj. 40,4 %. Pri obeh skupinah pa ostali razlogi skoraj niso igrali nobene vloge. Kljub različnim razlogom za vstop v delovno razmerje kar dobre tri četrtine policistov in štiri petine varnostnikov ni zadovoljnih z nagrajevanjem.

Tabela 5 : zadovoljstvo z nagrajevanjem dela policistov in varnostnikov

ZADOVOLJEN SEM S PLAČO				
	policisti		varnostniki	
	(N)	(%)	(N)	(%)
da	111	22,90%	72	19,70%
ne	373	77,10%	294	80,30%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 158

Graf 5 : zadovoljstvo z nagrajevanjem dela policistov in varnostnikov

9.7 TRENUTNO DELO VARNOSTNIKA

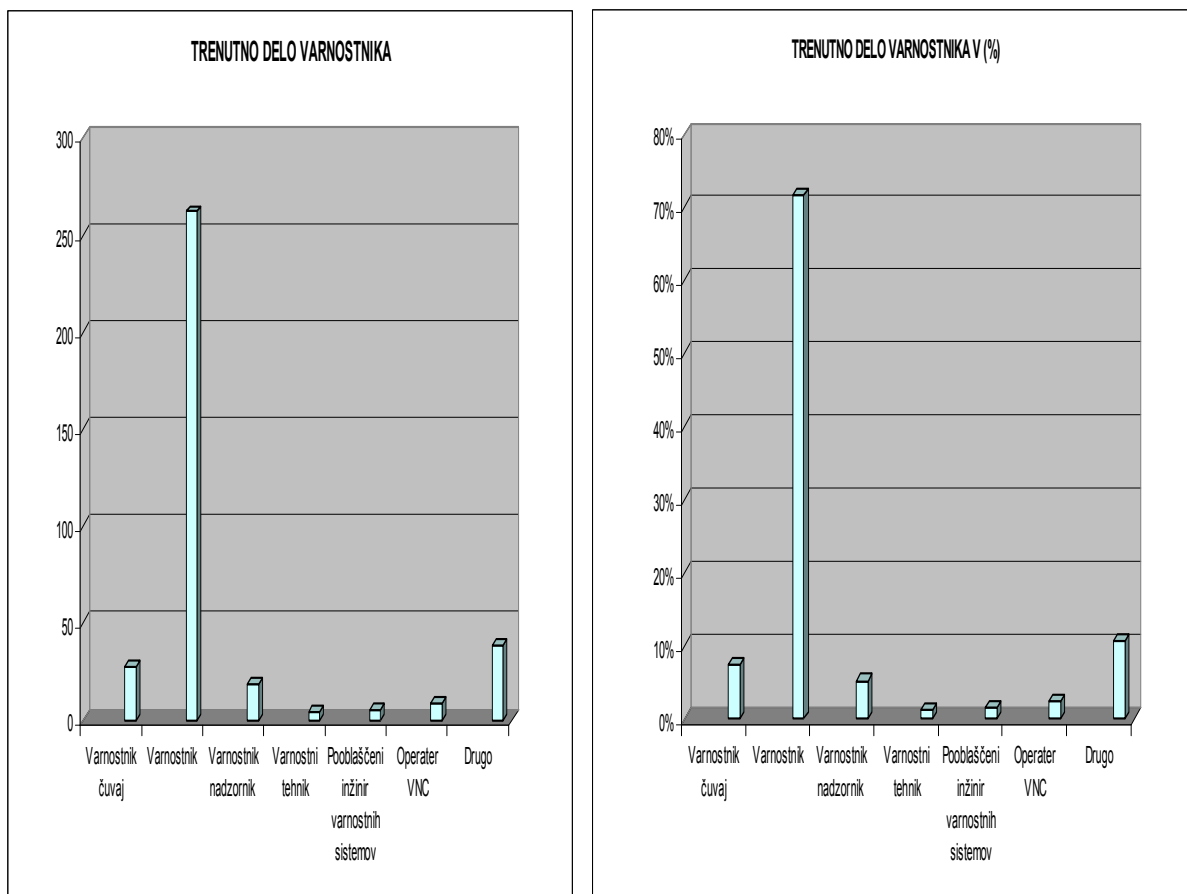
Trenutno delo varnostnika opravlja večina anketiranih, to je visokih 71,8%. Drugo delo sledi z 10,7% in delo varnostnika-čuvaja je zastopano z 7,4%. Ostala delovna mesta so pa dosegla manjši odstotek.

Tabela 6 : Trenutno delo varnostnika

TRENUTNO DELOVNO MESTO VARNOSTNIKA		
	(N)	(%)
Varnostnik čuvaj	27	7,40%
Varnostnik	262	71,80%
Varnostnik nadzornik	19	5,20%
Varnostni tehnik	4	1,10%
Pooblaščeni inženir varnostnih sistemov	5	1,40%
Operater VNC	9	2,50%
Drugo	39	10,70%

Vir : Andrej Sotlar. Doktorska disertacija, str. 157

Graf 6 : Trenutno delo varnostnika

10 SKLEPNE MISLI

Zaradi varnostne situacije v svetu so izzivi varovanja vsak dan večji in drugačni. Varnost postaja vedno pomembnejša dobrina, vrednota, ki stane vedno več, je blago, za katerega smo pripravljeni plačati vedno višjo ceno. Na vseh področjih našega življenja se nenehno pojavljajo tehnološke novosti, ki nam omogočajo boljše kakovost življenja, tako je tudi na področju varnosti. Sodobni varnostni sistemi omogočajo učinkovit nadzor obsežnih območij z majhnim številom osebja. Napredni alarmni sistemi, tehnološko dovršene ključavnice, varnostna vrata, neprebojna stekla, sistemi za opazovanje in video nadzor, najrazličnejši senzorji, povezava alarmnih naprav z mobilnimi telefoni, so poleg ostalih storitev varovanja zelo iskano blago.

Najboljšo zaščito ne predstavljajo le posamični ukrepi, temveč tudi splošni dvig varnostne kulture. Veliko bo še potrebno postoriti, prilagoditi zakone, usposobiti osebje in dvigniti osebno kulturo. Najbolj problematične so objestniške skupine in organizirane tolpe, ki povzročijo največ materialne škode. Z raznimi izsiljevanji pehajo ljudi v razna kazniva dejanja, za kar izsiljevalci običajno niso kaznovani. Storilci pa največkrat ne izdajo svojih »šefov«, zato le ti lahko še naprej nemoteno in nekaznovano ustrahujejo okolico. Zakon bi moral biti bolj rigorozen, hitrejši in predvsem učinkovitejši. Storilci kaznivih dejanj uživajo preveč pravic, olajševalne okoliščine so njihov adut, dolžnosti in odgovornosti pa nimajo praktično nobene. Ugodnosti jim omogoča slab zakon z izvajalci zakona na čelu. Verjetno je prav, da so pravice na prvem mestu, vendar bi morali za povratnike veljati drugačni in precej strožji zakoni. Poseben problem predstavljajo tudi iznajdljivi odvetniki na strani kršiteljev, saj jim tožilci ne sežejo niti do kolen. Problem je prav v preohlapni zakonodaji.

Razvidno je, da je država vse preveč zbirokratizirana, zakonodaja je neverjetno obsežna in s tem je vse preveč pisarniškega poslovanja. Policistov je številčno vedno več, vendar jih je vedno manj na cestah, ulicah in med ljudmi. Z istim problemom se ukvarjajo tudi v zasebnem varovanju, predvsem zaradi zahtev države po regulaciji in nadzoru, ki zahteva vedno več birokracije. Zahtevana dokumentacija je tako obsežna, da je včasih posel prej končan, kot pa so spisani vsi potrebni dokumenti.

V zakonu je določeno, kaj varnostnik sme in česa ne, delodajalec zahteva od varnostnika nekaj povsem drugega, naročnik nekaj tretjega (pa bodi pameten, če si lahko!). Nasvet delodajalca je: bodi fleksibilen. To pomeni, da za določene osebe velja dosledna obravnava po zakonu, drugim je potrebno gledati skozi prste, za tretjega, malega tatiča, je priporočljivo, da ga varnostnik ne opazi. Vse je odvisno od tega kakšen položaj ima obravnavana oseba v izbrani organizaciji oziroma družbi. So tudi primeri, ko se naročnik kar sam izmisli naloge, ki naj bi jih varnostnik opravljal, ne glede, če je naročeno po zakonu (praviloma je proti zakonito) ali sodi v opis del in nalog varnostnika na določenem področju. Iz navedenega sledi, da delodajalec zahteva varnostnikovo »fleksibilnost«, kar pomeni, da uboga naročnika in krši zakon. Če ga kasneje prizadeta stranka toži, se tako delodajalec kot naročnik umakneta, saj so nepotki le ustni in tako ostane varnostnik sam brez zaščite pred sodiščem. Če se

pa varnostnik upre naročniku, mu le ta takoj zagrozi, da bo odpovedal pogodbo in najel drugo službo varovanja. Delodajalec v primežu naročnika prisili varnostnika, da krši zakon ali pa osveščenega zamenja z nekom, ki slepo uboga in ga zapisani dokumenti o delu varnostnika ne zanimajo, saj najboljši varnostnik je pač neizobražen varnostnik?!

Prepričan sem, da nadzorstvo samo po sebi ne more nadomestiti potrebnih ukrepov za varstvo življenja, zdravja in premoženja udeležencev in drugih oseb, varnost javnega prometa in okolja. Ugotavljanje ustreznosti izbranih ukrepov in potrebnega obsega bi bilo ob samem nadzorstvu lahko tudi problematično, ker bi bil lahko šele ob nadzorstvu dejansko določen obseg in vrsta potrebnega ukrepa. V tem primeru bi z vidika organizatorja in njegove odgovornosti šlo za prekršek. Sporno je, saj mora biti protipravnost določenega ravnanja določena vnaprej. Ugotavljanje prekrškov pa bi bilo zato težavno oziroma nemogoče.

Zakon dovoljuje, da je video nadzor postavljen pred glavni vhod varovanega objekta, vendar pa le ta nikakor ne sme snemati dogajanja v okolici, ki ne pripada nadzorovanemu območju. Tovrstni nadzor je povsem prepovedan tudi v garderobah, sanitarijah in dvigalih. Sam menim, da to ni tako sporno z vidika varovanja, saj se kraje dogajajo prav na teh mestih. Bolj se mi zdi smiseln odgovor na vprašanje, kdo pregleduje te posnetke, kdaj in zakaj, najvažnejša in daleč najpomembnejša pa je zaščita proti odtekanju tovrstnih informacij. Dokler ne bo dosežena vsaj 200 %!! zaščita pred odtekanjem informacij, tudi sam nasprotujem postavitvam kamer na občutljivih področjih. V prihodnosti bo vedno več tovrstnega nadzora, saj panika zaradi terorizma opravičuje različne ukrepe za poseg v zasebnost in intimnost posameznika.

Organizatorji javnih zborovanj želijo zaradi nepoznavanja področja varovanja oziroma zmanjševanja stroškov najraje opuščati prav ukrepe za zagotovitev reda, varnosti življenja ter zdravja udeležencev in drugih oseb, varnosti na splošno ipd. Največ stroškov in težav pri zagotavljanju organizatorjem povzročajo prav navedeni ukrepi, ki so bistveni za varno izvedbo zbiranja. Zato obstaja verjetnost, da bi se jim poskušali izogniti (v praksi se prav to tudi dogaja). S tem bi se povečalo tveganje, da bi na javnih zborovanjih prišlo do ogrožanja premoženja, varnosti življenja in zdravja udeležencev, varnosti javnega prometa ter nedopustnih obremenitev okolja.

Izvajalec zasebnega varovanja mora zagotoviti dosledno spoštovanje zakona in ne izpuščati dejavnosti, ki bi mu zmanjševala stroške in posledično povečala dobiček na škodo naročnika in na škodo varnosti udeležencev. Pri vsej tej zadevi gre samo za čisti dobiček in se pri tem ne gleda ne na naročnika storitve, ne na zaposlene, ne na splošno mnenje o podjetju in nenazadnje tudi ne na zakon. Menim, da je pri tovrstnih zadevah šel kapitalizem predaleč. Ne vem kako naročnik, ki je izrazito kapitalsko naravnani in varčuje pri vsaki žarnici, ne opazi koliko preveč plačuje za opravljeno storitev varovanja in kar ne morem verjeti, da so provizije (podkupovanje) tako mikavne in da sistem prenese vse naštet.

Zakon o javnih zbiranjih in Zakon o zasebnem varovanju ne določata potrebnega obsega zagotavljanja reda z varnostniki. Zato je potrebno vključiti obveznost

organiziranja in obsega izvajanja zasebnega varovanja pri vseh subjektih, ki v okviru svojih dejavnosti izvajajo določene aktivnosti, da morajo pripraviti in upoštevati splošen akt (načrt varovanja), v katerem se določi število varnostnikov in potrebni ukrepi za zagotovitev reda, glede na vrsto ter obseg dejavnosti in prostor ki ga varujejo. Dosedanji tovrstni načrti so preohlapni in površni, saj vsebujejo vrsto nedorečenih stvari in kar je najbolj sporno, upoštevajo dnevno voljo naročnika varovanja. Načrt varovanja bi morala izdelati le za to pooblaščen organizacija ob sodelovanju naročnika in vseh izvajalcev, tudi s tistimi, ki bodo dejansko izvajali varovanje. Poudarjam: »Ni vsak varnostnik dober varnostnik in ni vsak varnostnik primeren za vsako delovno nalogo !!«.

11 ZAKLJUČEK

Za ureditev razmer na področju varovanja ni politične volje, ker vladajoči obstoječi zakon izkoriščajo v svojo korist. Zakon je potrebno urediti tako, da bo predstavljal popolno in zadostno pravno podlago za delo inšpektorja na področju usmerjenih inšpekcijskih nadzorov v zasebnih varnostnih službah, ko te varujejo osebe, objekt, prostor ali posamezne javne prireditve in poskrbeti, da bodo inšpektorji dosledno izvajali svoje naloge. Poseben problem, ki pri obstoječi ureditvi javnih zbiranj in zasebnega varovanja, je, da ima reditelj, ki je lahko kdorkoli – (to je oseba, ki ni preverjena glede nekaznovanosti in nima nobene ustrezne usposobitve) po zadnjih spremembah Zakona o javnih zbiranjih ima tudi pravico preprečiti vstop, opraviti površinski pregled obiskovalca, ipd. To pomeni, da sme izvajati dejanja, ki so izrecno navedena kot ukrepi varnostnikov. Takšna ureditev je neustrezna in omogoča pojave z zelo negativnimi posledicami.

Tako policija kot večina upravnih enot pa tudi precejšnje število organizatorjev ugotavlja, da organizatorji ne poznajo dovolj svojih obveznosti, saj ne znajo in ne morejo oceniti in določiti vseh potrebnih ukrepov in njihovega obsega izvajanja. Drugi motivi, kot so zmanjševanje stroškov organiziranja, ipd., pa jih navajajo k temu, da bi izvajali ukrepe le v minimalnem obsegu oziroma k opuščanju izvajanja potrebnih ukrepov. Policija pa ob prijavi javnih zbiranj nima pooblastil za izvajanje kakršnihkoli postopkov z organizatorjem, prav tako pa tudi ni zadostno usposobljena za njihovo izvajanje.

Elementi konkurenčnosti v zasebnem varovanju so slabo prepoznavni. Ravno tako je vprašljiva kakovost izvajalcev varnostnih storitev, saj zaposlujejo neprimerno osebje tako po karakterju kot tudi po izobrazbi. Zaposlijo praktično vsakega, ki želi biti varnostnik. Med njimi je veliko takih, ki mislijo, da z uniformo pridobijo status več vrednosti in da jim to daje vso pravico, da na svoj način ustrahujejo vse okoli sebe. Zakonsko ti zaposleni res izpolnjujejo vse pogoje za zaposlitev, vendar to pomeni, da je zakon slab in bi ga bilo nujno potrebno posodobiti. Varnostniki so povečini iz družbenega dna in ko ne dobijo drugje zaposlitve, jih varnostne službe sprejmejo z odprtimi rokami. Tako se pretežno zaposluje neprimerno osebje, saj za nizko plačilo pač ne morejo dobiti boljšega kadra. Drug problem je, da je velika večina takih varnostnikov, ki jim je varovanje postranska dejavnost. Po večini so to npr. kmetje, ki se pridejo po napornem delu doma spočiti v službo in normalno je, da od takega varnostnika ne bo kaj dosti koristi. Še več, vodilni so lahko veseli, da ni več neumnosti kot jih je že.

Povečati moramo stopnjo zavesti in urediti kaznovalno politiko, ki je do delodajalcev premila, prav tako je vprašljiv kader, ki pregleduje posnetke ali jih gleda v živo, potrebna so večja pooblastila varnostnega osebja in policije v primeru kolizije interesov ter človekovih in posameznikovih pravic s tem, da je to osebje na nivoju. Predlagam, naj se prva kraja obravnava po obstoječem zakonu, naslednje pa po ostrejšem zakonu v vidu zmanjševanja pravic nepridipravov, saj so današnji zakoni napisani na kožo le teh.

Varuhi reda bi morali opravljati delo na terenu, potem pa ugotovitve predati odvetnikom, ki bi zadevo vodili na sodišču. Sistem je narejen tako, da se na vse načine skuša onemogočiti delo varuhov reda s sodstvom na čelu. Zakon je premil za storilce in preoster za tiste, ki vodijo postopek. Poleg tega pa inšpektorji ne opravljajo vestno svojega dela. Tako lahko delodajalec zavestno krši predpise, saj so kazni premile in kujejo dobiček tudi, ko jih inšpektorji pri tem zalotijo in kaznujejo. Delodajalci v ta namen najemajo strokovnjake, da jim svetujejo kako kršiti zakone in kakšne možnosti imajo pri tem, da se izognejo kazni (majhne, saj inšpektorji nadzirajo samo 20 % zavezancev), pa še potem je vprašanje ali ni izbrani inšpektor na »plačilni listi« kršitelja??. Nekdo, ki pa bo na primer odtujil (ukradel) vrečko bonbonov, bo izpostavljen in kaznovan na različne načine. Izbranec, ki bo okradel celo tovarno, bo postal manager leta!

Smo pred zakonom res vsi enaki? Če se dohodek povečuje in zmanjšuje v %, naj bodo tudi kazni v %. Primer: določena prekoračitev hitrosti v naselju naj velja 10 % mesečne plače (ali določeno vrednost premoženja). Tako bi bili kaznovani vsi enako. Verjetno bi bila taka globa smiselna, če ne upoštevamo, da smo kaznovani zaradi možnih posledic (npr. povzročitve prometne nesreče). Nekomu 500 € pomeni vprašanje eksistence, drugemu pa ta znesek ne predstavlja omembe vrednega izdatka in zato kršijo predpise veselo naprej.

Sistema motivacije za kakovost in učinkovitost zaposlenih v podjetjih za varovanje ni ali pa je samo na papirju in se v praksi ne izvaja. Vodilni sebe nagrajujejo po občutku, za nižje na hierarhični lestvici pa ni posluha. Za model materialne in nematerialne motivacije v zasebno-varnostnem subjektu pa imam občutek, da vodilni kader sploh še ni slišal, da obstaja kaj takega, saj o obstoju le tega ni zaznati ničesar. Pozitivna in celovita podoba družbe za varovanje se kaže le navzven, znotraj pa razpada in poka po šivih.

Zelo se čudim in ne morem razumeti, zakaj se nad slabim varovanjem ne pritožujejo naročniki (vsaj ne v zadostni meri). Varnostne službe tako kljub svojemu slabemu delu ostajajo na objektih, neprimerne in problematične varnostnike pa le premestijo na drug objekt, da ga naročnik ne opazi in take premestitve se dogajajo iz dneva v dan. Vse nepravilnosti so že prestopile razumne meje, vendar se nihče ne zgane in ne ukrepa. Koliko »Globalov« se mora še zgoditi, da se bo kaj premaknilo (200, 300 ??). En v nebo vpijoči primer Globala v naši dragi Sloveniji ne pomeni praktično ničesar. Po razupitem dogodku so se pristojne službe sicer zganile, vendar le zaradi pritiska medijev in političnih vzrokov, drugače bi pa zadevo pometli pod preprogo kot že nič koliko drugih. Po Globalu so bili vneseni le kozmetični popravki v sistem varovanja, saj poskušajo odpraviti stvari, ki se nikoli ne bi smele zgoditi. Nešteto je takih izgredov, sicer ne s tako hudimi posledicami, vendar javnost zanje nikoli ne izve. Edini razlog za tako početje in tako stanje na trgu teh storitev je le v provizijah in kartelnem dogovarjanju, kar pa seveda ne morem dokazati. Sistem varovanja z vsemi pripadajočimi zakoni, kodeksi in podobnim, bi bilo potrebno temeljito prevetriti. Zavedam se, da to ni lahka naloga, vendar se mora zadeva močno spremeniti, da bo varovanje na nivoju in bo služilo svojemu namenu. **Predvsem pa: varnostniki naj ne bodo zgolj zajedavci v službi pogoltnega izvajalca na račun nemočnega naročnika.**

LITERATURA

- Anžič, Andrej. Nadzorstvo kot oblika in vsebina odnosov med državnim in zasebnim varstvom. V Andrej Anžič (ur.) Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive, str. 67-86. Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana, 1997a.
- Anžič, Andrej. Nadzor policije nad zasebnim varstvom – regulacija nadzorstvenega procesa. V Andrej Sotlar (ur.): Normativna in funkcionalna ureditev zasebnega varstva – med željami in možnostmi, str. 27-37. Visoka policijsko-varnostna šola, Društvo za zasebno varstvo in državljansko samovarovanje, Ljubljana, 2001.
- Anžič, Andrej, ur. Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – dileme in perspektive. Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana, 1997b.
- Anžič, Andrej, ur. Zasebno varovanje in detektivska dejavnost – novi izzivi. Visoka policijsko-varnostna šola, Društvo za zasebno varstvo in državljansko samovarovanje, Ljubljana, 1998.
- Anžič, Andrej, ur. Nove možnosti zasebnega varstva v Sloveniji. Visoka policijsko-varnostna šola, Društvo za zasebno varstvo in državljansko samovarovanje, Ljubljana, 1999.
- Čas, Tomaž. Zasebna varnost sestavina nacionalne varnosti Republike Slovenije. Doktorska disertacija. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 1999a.
- Dnevi zasebnega varovanja: II. strokovni posvet. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, Ljubljana, 2005.
- Dnevi zasebnega varovanja: III. mednarodna konferenca. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, Ljubljana, 2006.
- Gostič, Štefan. Inšpekcijski nadzor na področju zasebnega varovanja. V »Dnevi zasebnega varovanja«: II. mednarodna konferenca. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, Ljubljana, 2005.
- Lobnikar, Branko in Andrej Sotlar. Celovito upravljanje z varnostnimi tveganji kot dejavnik dolgoročne uspešnosti podjetja. V Dvoršek, Anton in Liljana Selinšek (ur.): Kriminalni napadi na premoženje gospodarskih subjektov, str. 9-22. Pravna fakulteta, Ljubljana in Fakulteta za policijsko-varnostne vede, Maribor, 2006.
- Meško, Gorazd. Policisti in varnostniki – sodelavci ali tekmeci? V Andrej Anžič (ur.): Nove možnosti zasebnega varstva v Sloveniji, str. 203-217. Visoka policijsko-varnostna šola, Društvo za zasebno varstvo in državljansko samovarovanje, Ljubljana, 2001.

- Meško, Gorazd in Andrej Sotlar. Odnosi med policisti in zasebnimi varnostniki: izzivi za prihodnost. **V** »Dnevi zasebnega varovanja«: II. strokovni posvet, str. 106-132. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, Ljubljana, 2005.
- Meško, Gorazd, Nalla, Mahesh K. in Sotlar, Andrej. Policisti in zasebni varnostniki – veliki in mali bratje. Revija za kriminalistiko in kriminologijo, (2), str. 147-162. MNZ, Ljubljana, 2005.
- Paš, Ingo. Strokovno izobraževanje in usposabljanje v dejavnosti zasebnega varovanja. **V** »Dnevi zasebnega varovanja«: II. mednarodna konferenca. Zbornica Republike Slovenije za zasebno varovanje, Ljubljana, 2005.
- Pečar, Janez. Varnostnopolitični in nadzorstveni pogledi na zasebno varstvo. **V** Andrej Anžič (ur.): Zasebno varovanje in detektivska dejavnost: dileme in perspektive, str. 11-22. VPVŠ, Ljubljana, 1997.
- Pravilnik o načinu prevoza denarja in drugih vrednostnih pošilk (Ur. l. RS, št. 96/2005).
- Pravilnik o nadzoru nad izvajanjem zakona o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja (Ur. l. RS, št. 90/98, 76/02).
- Sotlar, Andrej. Profesionalizacija zasebnega varovanja in detektivske dejavnosti v Sloveniji. **V** Andrej Anžič (ur.): Zasebno varovanje in detektivska dejavnost: novi izzivi, str. 289-302. Visoka policijsko- varnostna šola, Ljubljana, 1998.
- Sotlar, Andrej. Organizirani interesi na področju zasebnega varstva v Sloveniji – ali bi šlo tudi brez njih? **V** Andrej Sotlar (ur.): Normativna in funkcionalna ureditev zasebnega varstva – med željami in možnostmi, str. 87-101. Visoka policijsko- varnostna šola: Društvo za zasebno varstvo in državljansko samovarovanje, Ljubljana, 2001.
- Sotlar, Andrej. Policija in zasebnovarnostna podjetja v procesu zagotavljanja notranje varnosti Republike Slovenije. Doktorska disertacija. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, 2007.
- Zakon o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja (Ur. l. RS, št. 32/1994, 9/1998).
- Zakon o zasebnem varovanju (Ur. l. RS, št. 126/2003).
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 94/2007).
- Zakon o zasebnem varovanju (Ur. l. RS, št. 102/2007).

VIRI

Najpogosteje uporabljeni elektronski viri:

- Analiza izvajanja zakona o javnih zbiranjih in potrebnosti izdaje dovoljenj. Dostopno na: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZ/Javni_shodi_prireditve/analiza_ZJZ.doc. 6. 8. 2008.
- Identifikacija poklica. Dostopno na: <http://www.ess.gov.si/slo/Ncips/OpisiPoklicev/OsebniVarnostnik.pdf>. 8. 8. 2008
- Poslovni sistem Varnost Maribor: Portret družbe Varnost Maribor d.d. Dostopno na:
 - <http://www.varnost.si/info/varnostnik/19-12-2005.pdf>. 11. 7. 2008.
- Prijanovič, Tomislav: Nadzorovanje v javnih prostorih-videonadzor. Dostopno na: http://www.varnost-solstva.com/doc/web-video_nadzor.doc. 8. 8. 2008.
- Uradni list RS. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju z dne 09.11.2007. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/index?edition=2007102>. 29. 8. 2008.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov, Uradni list št. 94, 16. 10. 2007, Št. 210-01/89-3/33, Ljubljana, dne 27. septembra 2007. Dostopno na: <http://www.ip-rs.si/zakonodaja/zakon-o-varstvu-osebni-podatkov/#c124><http://www.ip-rs.si/,2007>. 14. 8. 2008.
- Zasebno varstvo in zasebnovarnostni management. Dostopno na: <http://www.fpvv.uni-mb.si/files/katalog/Nacrti/Vs/ZV.pdf>. 8. 8. 2008.
- Zbornica RS za Zasebno varovanje-akti. Pravilniki in normativi. Dostopno na: <http://www.zrszv.si/akti/>. 3. 8. 2008.
- Zbornica RS za Zasebno Varovanje – Pravilnik o ukrepih zasebnega varnostnika. Dostopno na: <http://www.zrszv.si/akti/pravilniki/pravilnikoukrepih2004.htm>. 20. 8. 2008.
- Zbornica za razvoj Slovenskega Zasebnega varovanja. Pravilnik o izvajanju nadzora. Dostopno na: <http://www.zrszv.si/novice/obvestila/pravilnikoizvajanjunadzora2005.htm>. 8. 8. 2008.
- Zbornica za razvoj Slovenskega Zasebnega varovanja. Zakon o varstvu osebnih podatkov. Dostopno na: <http://www.zrszv.si/novice/obvestila/zakonovarstvu2004.htm>. 8. 8. 2008.

SEZNAM TABEL

Tabela 1 : Način izbire poklica po številu in v (%)	38
Tabela 2 : Najpogostejše področje dela policistov	39
Tabela 3 : Najpogostejše področje dela varnostnikov	40
Tabela 4 : Ocena zadovoljstva s poklicno kariero policistov in varnostnikov	41
Tabela 5 : zadovoljstvo z nagrajevanjem dela policistov in varnostnikov	42
Tabela 6 : Trenutno delo varnostnika	43

SEZNAM GRAFOV

Graf 1 : Način izbire poklica po številu in v (%)	38
Graf 2 : Najpogostejše področje dela policistov	39
Graf 3 : Najpogostejše področje dela varnostnikov	40
Graf 4 : Ocena zadovoljstva s poklicno kariero policistov in varnostnikov.....	41
Graf 5 : zadovoljstvo z nagrajevanjem dela policistov in varnostnikov	42
Graf 6 : Trenutno delo varnostnika	43

SEZNAM KRATIC IN OKRAJŠAV

Deviantnih.....	odmikati se od normalnega, pravega - (SSKJ).
KZ	Kazenski Zakonik.
NPK	nacionalna poklicna kvalifikacija
Pasivizacija	odvrčanje ali onesposabljanje napadalcev oziroma aktivna obramba (poprovi razpršilci, ipd).
VNC	varnostno nadzorni center.
ZVOP-1.....	Zakon o varstvu osebnih podatkov (Url. RS št. 86/04).
ZzasV-A	Zakon o zasebnem varovanju.

IZJAVA O AVTORSTVU IN NAVEDBA LEKTORJA

Podpisani Samo Zamljen, vpisan na Fakulteto za upravo v študijskem letu 2004/2005 kot študent ob delu, izjavljam, da sem diplomsko nalogo z naslovom ZASEBNO VAROVANJE napisal samostojno s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja,izr. prof. dr. Marjana Brezovška. Dovoljujem objavo diplomskega dela v pdf. obliki na internetu v skladu s pravili Fakultete za upravo.

Diplomsko delo je lektorirala Tatjana Reščič Rihar, univ. dipl. bib. in prof. slov. jezika.

Samo Zamljen
